

รายงานการวิจัย

เปรียบเทียบประสิทธิภาพวิธีการควบคุมการระบาด

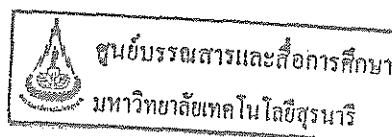
ของแมลงศัตรุพืชในกะนาจีน

(Comparison of Insect Pest Controls Efficiency in Chinese Kale)

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารักษ์ ชีรอำนวย
สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช
สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ 2544

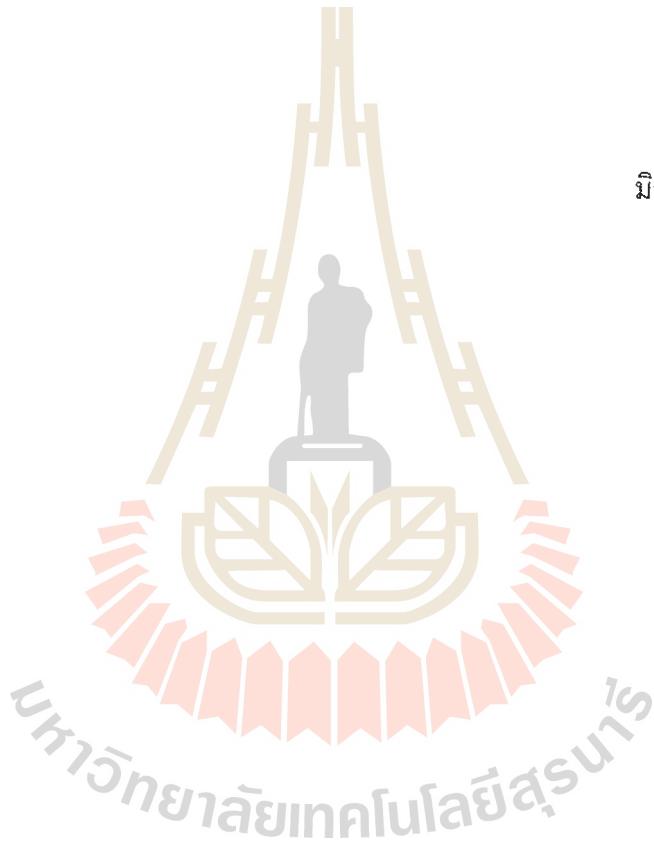
ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

มิถุนายน 2548

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณหน่วยงานฟาร์มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นอย่างสูงที่กรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่และอุปกรณ์ที่หลายอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ขอบคุณเจ้าหน้าที่ฟาร์มทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการทำงานรวมทั้งผู้ช่วยวิจัยทุกคนที่ช่วยปฏิบัติงานทั้งภาคสนามและการจัดทำรายงาน ขอขอบคุณภรรยาและลูกที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจอย่างสำคัญยิ่งตลอดมา และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ท่านที่ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำทำให้รายงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คณะผู้วิจัย
มิถุนายน 2548

บทคัดย่อ

เปรียบเทียบประสิทธิภาพวิธีการควบคุมการระบาดของแมลงศัตรูพืชของคน้าอินสองพันธุ์ กือ ตะน้าใบ และตะน้า ยอด ในสองฤดูปีกุ (ฤดูหนาว ปี 2543 และ ฤดูฝน ปี 2544) วางแผนการทดลองแบบ Split-plot in CRD โดยมี สภาพ การป้องกัน เป็น main-plot มี 2 แบบ กือ สภาพการป้องกันในโรงเรือนผู้ชาขาย(C1)และ สภาพการป้องกันกลางแจ้ง(C2) ส่วน sub-plot คือวิธีการควบคุมการระบาดของแมลงศัตรู มี 4 วิธี ประกอบด้วย ทริตรเมนต์ควบคุม(T1), วิธีการใช้สารเคมี ควบคุม(T2) วิธีการควบคุมฯแบบผสมผสานแต่ไม่ใช้สารเคมี(T3) และวิธีการควบคุมฯแบบผสมผสานร่วมกับการใช้สารเคมี(T4) โดยเก็บข้อมูลที่อายุ 5, 6, 7 และ 8 สัปดาห์ เมื่อพิจารณาจากพันธุ์ปูกุ พบร้า ตะน้ายอดมีค่าเฉลี่ยของจำนวนใบต่อต้น เปลอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช มากกว่าตะน้าใบ แต่น้ำหนักสดต่อต้นของตะน้าใบ มีค่าเฉลี่ย มากกว่าตะน้ายอด ส่วนลักษณะความสูงต้น และพื้นที่ใบทั้งหมดต่อต้น ของตะน้าทั้งสองพันธุ์ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย สำหรับการระบาดของแมลงศัตรูที่พบในการทดลองนี้มีทั้งหมด 6 ชนิด กือ หนอนช่อนใบ(CLM) ด้วงหมัดผัก(LB) หนอนไข่ผัก(DM) หนอนคีบกะหล่ำ(CL) หนอนกระทุกผัก(CC) และ ด้วงเต่าแห้ง(CB) แต่แมลงศัตรูที่พบจำนวนมาก กือ CLM, LEB ซึ่งพบในตะน้าใบมากกว่าตะน้ายอด และ CB พบในตะน้ายอดมากกว่าตะน้าใบ เมื่อพิจารณาจากฤดูปูกุ พบร้า ตะน้าที่ปูกุในฤดูหนาวมีค่าเฉลี่ยของจำนวนใบต่อต้น เปลอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช และพื้นที่ใบฯ มากกว่าในฤดูฝน แต่ลักษณะความสูงต้น และน้ำหนักสดของตะน้าที่ปูกุในฤดูฝนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าในฤดูหนาว สำหรับการระบาดของแมลงศัตรูที่พบมากทั้งสองฤดู กือ CLM, LEB โดยพบในฤดูหนาวจำนวนมากกว่าในฤดูฝน และ พบร CB ในฤดูฝนมากกว่าในฤดูหนาว เมื่อพิจารณาจากสภาพการป้องกันและวิธีการควบคุมการระบาดฯ แบบต่างๆ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในเก็บน้ำทุกลักษณะที่ทำการเก็บข้อมูล มีเพียงบางลักษณะเท่านั้นที่พบแตกต่างทางสถิติ เช่น ตะน้าที่ปูกุในสภาพแปลงปุกุกลางแจ้งมีเปลอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูมากกว่าที่ปูกุในสภาพการป้องกันในโรงเรือน ตะน้าที่ปูกุในฤดูหนาวภายใต้สภาพการป้องกันสภาพโรงเรือนมีความสูงต้นมากกว่าที่ปูกุสภาพแปลงปุกุกลางแจ้งและให้ผลเช่นเดียวกับ ลักษณะพื้นที่ใบที่ทดสอบในฤดูฝน ส่วนการระบาดของแมลงศัตรูที่พบมากทั้งสองสภาพการป้องกันฤดูหนาว กือ CLM, LEB และในฤดูฝน กือ CLM, CB โดยทั้งหมดพบในสภาพการป้องกันกลางแจ้ง จำนวนมากกว่าในโรงเรือน นอกจากนี้ยังพบว่าคน้าที่อายุ 8 สัปดาห์ มีเปลอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูฯและการระบาดของแมลงศัตรูฯ ลดลง

สำหรับข้อมูลการระบาดของแมลงศัตรูฯในตะน้าที่ควบคุมฯด้วยวิธีการต่างๆวิธี(ทริตรเมนต์) มีความแตกต่างกันไปตามสภาพการป้องกัน ฤดูปูกุ และพันธุ์ปูกุ ในแต่ละสัปดาห์ที่ทำการเก็บข้อมูล ตัวอย่างเช่น พบร้า การระบาดของแมลงศัตรูฯของทุกรีตรเมนต์ส่วนใหญ่มีจำนวนไม่มากเมื่อปูกุในโรงเรือน ในสภาพการป้องกันกลางแจ้งที่ทดลองในฤดูหนาวที่คน้าอายุ 5 สัปดาห์ พบร้า T1 มี LEB ระบาดมากกว่าทริตรเมนต์อื่นๆแต่ที่อายุ 7 สัปดาห์พบ CLM, LEB และที่อายุ 8 สัปดาห์ พบร้า PM, LEB, CL ส่วนในฤดูฝนที่คน้าอายุ 5 สัปดาห์ พบร้า T4 พบร CLB และ T2 พบร PM ระบาดมากกว่าทริตรเมนต์อื่น แต่ที่อายุ 7 สัปดาห์ พบร CL ทำการระบาดมากใน T3 และที่สัปดาห์ที่ 8 แทนไม่พบการระบาดของแมลงทุกชนิด ตะน้ายอดที่ปูกุในฤดูหนาว พบร้า ตะน้าที่อายุ 5 สัปดาห์ พบร CL ทำการระบาดของแมลงชนิด CLM ใน T2 และ LEB ใน T3 แต่ที่สัปดาห์ที่ 6, 7 พบร CLM ใน T1 และ LEB ใน T4 และที่อายุ 8 สัปดาห์ พบร LEB ใน T3, DW ใน T4 และ CL ใน T2, T3 ส่วนในฤดูฝนคน้าที่อายุ 5, 6, 7 สัปดาห์ พบร การระบาดของแมลงชนิด LEB ใน T1, CB ใน T4, T2, T3 ของแต่ละสัปดาห์ ตามลำดับ และที่สัปดาห์ที่ 8 แทนไม่พบการระบาดของแมลงทุกชนิด
คำสำคัญ : คน้าอิน, การควบคุมการระบาดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน, แมลงศัตรูพืช

Abstract

A comparison of insect pest controls efficiency in *Brassica alboglabra* (Chinese kale(CK)) 2 types; ‘leaf’(CK1) and ‘shoot’(CK2) in the winter, 2000 and rainy, 2001. Split-plot in CRD was used the cultural conditions (main-plot) that include with the culture under the net-house condition(C1)and culture on field(C2), And the insect pest controls(sub-plot) that included with the control treat(T1), the chemical treat(T2), IPM without chemical treat(T3) and IPM with chemical treat(T4) by measuring the results at the ages 5, 6, 7, 8 weeks after sowing. The results showed that CK2 had the leaf number and the damage percentage of insect pest higher than CK1 but CK1 showed the fresh shoot weight result higher than CK2. And it was not significant for the plant height and the total leaf area. The six insect pest types were found in this experiment that included the cabbage leaf miner(CLM), the leaf eating beetle(LEB), diamonback moth(DM), cabbage looper(CL), common cutworm(CC), cucurbit beetle(CB).The CLM, LEB were found the highest in CK1 and CB was found the highest in CK2. The CK test in the winter, gave the highest leaf number, the damage percentage of insect pest and the total leaf area , But the plant height, the total leaf area and the fresh shoot weight were showed the highest in the rainy. All treatments (in main-plot and sub-plot) were not significant in almost recorded characters, Some cases were significant such as the CK test under C1 had the damage percentage of insect pest more than C2., The CK test under C2 in the winter, gave the plant height more than C1, and found the similar result for the leaf area in the rainy test., The CLM, LEB were found in C2 more than C1 and CLM, CB (in the rainy)., The CK test in the ages 8 weeks found the damage percentage of insect pest less than the other ages.

The integrate pest controls test (4 treatments) showed different results that depend on the cultural condition, season, and CK type such as the insect pest number in all treatments, were found in C2 more than C1., The CK test under C2 in the winter at the ages 5 weeks, found that T1 had LEB more than the other treatments like as CLM, LEB in the ages 7 weeks and PM, LEB, CL in the ages 8 weeks., The CK test in the rainy at the ages 5 weeks, found that T4 had LEB and T2 had PM more than the other treatments like as T3 in the ages 7 weeks, all treatments in the ages 8 weeks found rarely the insect pest. The CK2 test in the winter at the ages 5 weeks, found that T2 had CLM and T3 had CB more than the other treatments like as the test in the ages 6, 7 weeks found CLM in T1, LEB in T4 and the test in the ages 8 weeks found LEB in T4, DW in T3 and CL in T2,T3. The CK test in the rainy at the ages 5, 6, 7 weeks, found that LEB in T2, CB in T2, T3, T4 more than the other treatments, respectively.

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ.....	๑
บทคัดย่อ.....	๒
ABSTRACT	๓
สารบัญ.....	๔
สารบัญตาราง.....	๔
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๔
บทที่ 2 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	๕
บทที่ 3 ผลการวิจัย.....	๖
บทที่ 4 วิจารณ์และข้อเสนอแนะ.....	๓๐
บทที่ 5 สรุป.....	๓๒
บรรณานุกรม.....	๓๔
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	๓๗
ภาคผนวก ข	๓๙
ประวัติผู้วิจัย.....	๔๐

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญตาราง

หน้า

Table 1 Leaf number of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	10
Table 2 Plant height (cm) of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	11
Table 3 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	12
Table 4 Yield of Chinese Kale “Leaf” harvest (8 weeks after sowing) as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	13
Table 5 Types and number of insect pest*, damage in Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	14
Table 6 Leaf number of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	15
Table 7 Plant height(cm) of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	16
Table 8 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	17
Table 9 Yield of Chinese Kale “Shoot” at the harvest (8 weeks after sowing) as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.....	18

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

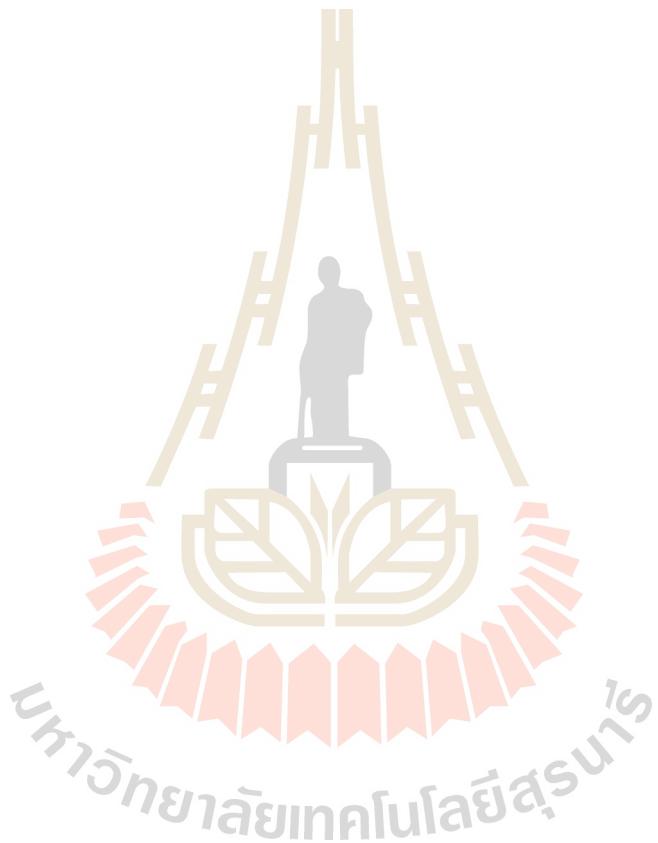
Table 10 Types and number of insect pest* , damage in Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter2000.....	19
Table 11 Leaf number of Chinese Kale “ Leaf ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	20
Table 12 Plant height (cm) of Chinese Kale “ Leaf ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	21
Table 13 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “ Leaf ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	22
Table 14 Yield of Chinese Kale “ Leaf ” at harvest (8 weeks after sowing) as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	23
Table 15 Types and number of insect pest , damage in Chinese Kale “ Leaf ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	24
Table 16 Leaf number of Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	25
Table 17 Plant height (cm) of Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	26
Table 18 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	27

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

Table 19 Yield of Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	28
--	-----------

Table 20 Types and number of insect pest *, damage in Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.....	29
---	-----------

บทที่ 1

บทนำ

จากรายงานองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ในปี 2537 พบว่า การผลิตผักของทั่วโลกมีปริมาณทั้งสิ้น 485.55 ล้านตัน แหล่งผลิตอยู่ในแคนอเมซอนเปรซิฟิก ซึ่งผลิตผักได้ 269.06 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.97 ของการผลิตโลก ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ 11 ของประเทศในแคนอเมซอนเปรซิฟิก โดยมีพื้นที่การผลิตผักโดยเฉลี่ยปีละประมาณ 2-3 ล้านไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 4 ล้านตัน สำหรับแนวโน้มความต้องการใช้พืชผักในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นด้วยสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ความต้องการใช้สำหรับการบริโภคภายในประเทศไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรในแต่ละปี ประกอบกับพฤติกรรมบริโภคอาหารของชาวไทยเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ปัจจุบันผู้คนเริ่มมีความตระหนักร่วมและคำนึงถึงสุขภาพอนามัยเพิ่มขึ้น พืชผักจึงสามารถสนับสนุนความต้องการในการบริโภคนี้ได้เป็นอย่างดี

2. ปริมาณการส่งออกพืชผักสด และผลิตภัณฑ์ผักเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในเรื่องสภาพพื้นที่และภูมิภาคที่สามารถผลิตพืชผักได้ตลอดปี และหลากหลายชนิด ความได้เปรียบนี้มีส่วนทำให้ปริมาณการส่งออกพืชผักของไทยสูงขึ้น (ประมาณที่ 2540)

จากข้อมูลสถิติการนำเข้าสารเคมี สำหรับใช้ในภาคเกษตรกรรมของสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร(2546) พบว่าประเทศไทยมีการนำเข้าสารเคมีจากปี พ.ศ. 2544 ปริมาณ 55,445 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 70,158 ตัน ในปี 2545 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต และมีการใช้อั่งไม่เป็นระบบ ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ผู้บริโภค รวมถึงสภาพแวดล้อม จากผลของสารเคมีต่อสุขภาพของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม จึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ซื้อผู้ใช้ผลผลิตทางเกษตร และนำไปสู่ตลาดผักที่ปลอดสารเคมี

ผักอนามัย คือ ผักที่ปลอดภัยจากสารพิษตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ โดยทั่วไปจะมีค่าคือ MRL (Maximum Residue Limit) ซึ่งกำหนดโดยองค์กรอาหารโลก และเกษตรแห่งสหประชาชาติ และองค์กรอนามัยโลก (FAO/WHO) มีความสะอาดผ่านกระบวนการวิธีการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวตลอดจนการขนส่ง การบรรจุหีบห่อได้คุณลักษณะตามมาตรฐานสากล

ทางเลือกในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูผัก มีหลักและวิธีด้านนิการได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. การป้องกันในโรงเรือน สามารถลดการใช้สารฆ่าแมลงได้มากกว่า 80% ใช้น้ำอ้อยกว่าการปลูกนอกโรงเรือน เนื่องจากโรงเรือนสามารถลดการระบาดของแมลงศัตรู (หนอนใบผัก หนอนกระเทียม(หนอนหนังเหนียว) ด้วงหมัดผัก/ด้วงหมัดกระโดด หนอนชอนใบ เพลี้ยอ่อน และเพลี้ยไฟ) ได้มากกว่า 50% เมื่อพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิต พบว่า น้ำหนักสด (คงน้ำเจี๊ยน กะหล่ำ

คง บรีอุคโกตี) ลดลงประมาณ 20% ขณะที่คุณภาพของผลผลิตด้านความปล่ออดกัยจากสารเคมีมากกว่า ลำต้นโตรเร็วและสูงกว่า การใช้ปุ๋ยและการให้น้ำในโรงเรือนน้อยกว่าปกติถึง 4 เท่า ประยุคสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงถึง 2 เท่า แต่ปัจจุบันและอุปสรรคที่พบ คือ รูปแบบของโครงสร้างและวิธีการสร้างโรงเรือน การลงทุนสูงในครั้งแรก ตลอดจนขีดจำกัดในการเลือกปลูกพืชผักบางชนิด เช่น ผักกาดขาวปลี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2537)

2. การใช้สารสกัดสะเดา ชัยพัฒน์ (2538) รายงานว่า สารสกัดจากสะเดาสามารถใช้ป้องกันกำจัดแมลงได้มากกว่า 200 ชนิด แต่ผลในการป้องกันกำจัดแตกต่างกันไป เช่น ใช้ได้ผลดีมาก ใช้ได้ผลดี ใช้ได้ผลปานกลางใช้ได้ผลน้อย แต่วีริทธ์ (2535) พบว่า สารสกัดจากสะเดาสามารถป้องกันกำจัดหนอนจะงะสมอฝ้าย หนอนจะงะสมอเมริกัน ที่ทำลายกระเจี๊ยบเจี๊ยะได้อ่อน弱 มีประสิทธิภาพเท่ากับสารฆ่าแมลง ขณะที่ ปราโมทย์ และ พฤทธิพย์ (2540) พบว่า คะแนนที่สีดพ่นสารสกัดสะเดาเพียงอย่างเดียวให้ผลผลิตต่างกว่า ปริมาณหนอนกระเทียมมากกว่าการฉีดพ่นด้วยสารเคมี แต่จำนวนกลุ่มไจ่และกลุ่มตัวหนอนของหนอนกระเทียม เพลี้ยอ่อน หนอนจะงะยอดกะหลា หนอนคีบกะหลា และหนอนไข่พักไม่แตกต่างกัน ส่วนมนตรี(2538) และ พงศ์รัตน์(นปป) รายงานว่า แบ่งที่พ่นด้วยสารเคมีสามารถควบคุมหนอนไข่พัก หนอนคีบกะหลា และหนอนจะงะยอดได้ดีที่สุด เท่ากับ 87.6,100 และ 81.42% ขณะที่สารสกัดอื่น ๆ เช่น คงดึง หนอนตามวยของสารภี บีเหล็ก คุณ และสะเดา รองลงมา จากการทดลองพบว่า สะเดาสามารถควบคุม หนอนไข่พัก หนอนคีบกะหลា และหนอนจะงะยอด ได้เพียง 64.37,48.8 และ 42.49% ตามลำดับ

3. การใช้สารสกัดวัชพืช เป็นพืชอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าสนใจ ชื่อุ่น (2536) รายงานว่า สาบเสือ (*chromolaena odorata*) และสาบแรงสาบกา (*Ageratum conyzoides*) เป็นวัชพืชที่มีประสิทธิภาพในการฆ่าแมลง โดยส่วนใหญ่และยอดของต้นสาบเสือมีน้ำมันระเหยยูพาทอล (*eupatol*) เป็นสารออกฤทธิ์ที่มีคุณสมบัติในการฆ่าและไล่แมลง (มารคี,2529) มะนาะ (2535) รายงานว่า สารสกัดจากต้นสาบเสือสามารถนำมาใช้ในการควบคุมแมลงศัตรูพัก เช่น หนอนไข่พักและเพลี้ยอ่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันยังสามารถใช้ในการควบคุมด้วงวงถั่วเจี๊ยะ ซึ่งเป็นแมลงศัตรูในโรงเก็บได้อีกด้วย อันวย (2534) ได้กล่าวไว้ว่า สารพรีโโคซีน (*precocene*) เป็นสารออกฤทธิ์ในการควบคุมแมลงศัตรูพืช ซึ่งพบในใบและลำต้นของสาบแรงสาบกา สุภาณี (2532) รายงานว่า พรีโโคซีนเป็นสารที่มีคุณสมบัติเป็น anti-juvenile hormone โดยไปเร่งให้แมลงลอกคราบเร็วกว่ากำหนด สารชนิดนี้ยังทำให้แมลงตัวเต็มวัยเป็นหมมัน เนื่องจากการพัฒนาของรังไข่ผิดปกติ นอกจากนี้ยังมีผลยับยั้งการหลั่งฟีโรโนน เพศ ทำให้แมลงสูญเสียความสามารถในการดึงดูดเพศตรงข้าม อารยา (2531) ได้ทดสอบประสิทธิภาพของ สารสกัดจากต้นสาบแรงสาบกา เพื่อควบคุมหนอนกระเทียม โดยใช้เชกเซน ไดคลอโรเมธีน และเอทานอล 95% เป็นตัวสกัดสารออกฤทธิ์ จากผลการทดลองพบว่าสารสกัดเชกเซนที่ความเข้มข้น 20% เป็นสารที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด โดยสามารถฆ่าหนอนกระเทียมได้ 100% ในเวลาเพียง 1 วัน ผลการ

ทคลองสอคคล้องกับพัชราภรณ์ (2538) ซึ่งทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดจากต้นสาบเสือและสาบแร้งสาบกา โดยใช้เชกเซนเซ่นเดียวกันในการควบคุมหนองน้ำด้วยพัค

4. การควบคุมแมลงศัตรูผักด้วยเชื้อแบคทีเรีย (*Bacillus thuringiensis*) เมื่อใช้ร่วมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพร สำหรับพัคที่ปลูกเป็นการค้าในพื้นที่กลางแจ้งระหว่างสวนมะม่วง โดยพ่นให้กับพัคทุก ๆ 4-5 วัน ปรากฏว่า พัคทุกชนิดเจริญเติบโตโดยไม่ได้รับการระบาดทำลายของแมลง และพัคทุกชนิดมีคุณภาพทางการตลาดไม่แตกต่างจากพัคที่ใช้สารเคมีของเกษตรกร แต่ให้คุณภาพที่รับรองได้ในความเป็นอนามัยและปลอดภัยจากสารพิษ (ราชานทร์ และเกียรติศักดิ์, 2536)

5. การควบคุมแมลงศัตรูผักด้วยไวรัส NPV นิวเคลียร์โพลีไซโตรเซิร์ส (NPV) เป็นไวรัสที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงมากที่สุด กอนเกียรต์ และคณะ (2540) ได้ใช้วิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพริกโดยวิธีผสมพasan (IPC) ซึ่งในวิธีการที่ใช้มีการใช้ไวรัส NPV ด้วย พนว่า สามารถลดการใช้สารฆ่าแมลงลงได้เฉลี่ย 32.63% หรือ 6.2 ครั้ง และยังทำให้ผลผลิตและผลตอบแทนต่อไร่ในแปลง IPC สูงกว่าแปลงเกษตรกรที่ป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามวิธีการในท้องถิ่น

6. การใช้กับดักแมลง เคิมีการใช้กับดักแมลงเฉพาะในวิชาการ เพื่อการคาดคะเนหรือพยากรณ์การระบาดทำลายล่วงหน้าของแมลงศัตรูพืชที่มีกระบวนการทำลายผลผลิตของเกษตรตลอดเวลา เช่นนี้ แต่ก็ยังพบว่าการใช้กับดักการเห็นนี่ยังให้ผลผลอยได้ คือ ถ้าหากมีการใช้กับดักในปริมาณมาก พอสมควร (mass trapping) สามารถใช้ลดปริมาณการระบาดของแมลงศัตรูพืชได้ ปัจจุบันมีการแก้ไขปัญหารื่องวัสดุที่กับดักสีเหลืองที่ขาดแคลน โดยนำเอาสูงพลาสติกสีเหลืองขนาด 5×10 นิ้ว มาครอบลงบนวดน้ำพลาสติกแล้วทำการเห็นนี่บวางไปตามคำแนะนำ ส่วนการเห็นนี่ยังที่ได้รับการคิดค้นวิจัย และพัฒนาในปัจจุบัน คือ สัดส่วนของน้ำมันละหุ่ง : ยางสน : ไขครัวน้ำบัว (carnauba wax) 7 : 5 : 5 : 1 ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำ แต่มีความเหนียวคงทนนานถึง 45-60 วัน สำหรับคนน้ำ ซึ่งมีอายุเกินเกี้ยง 45-50 วัน จะใช้การเห็นนี่เพียง 2-3 ครั้งต่อฤดูปลูกเท่านั้น (กอนเกียรต์, 2540)

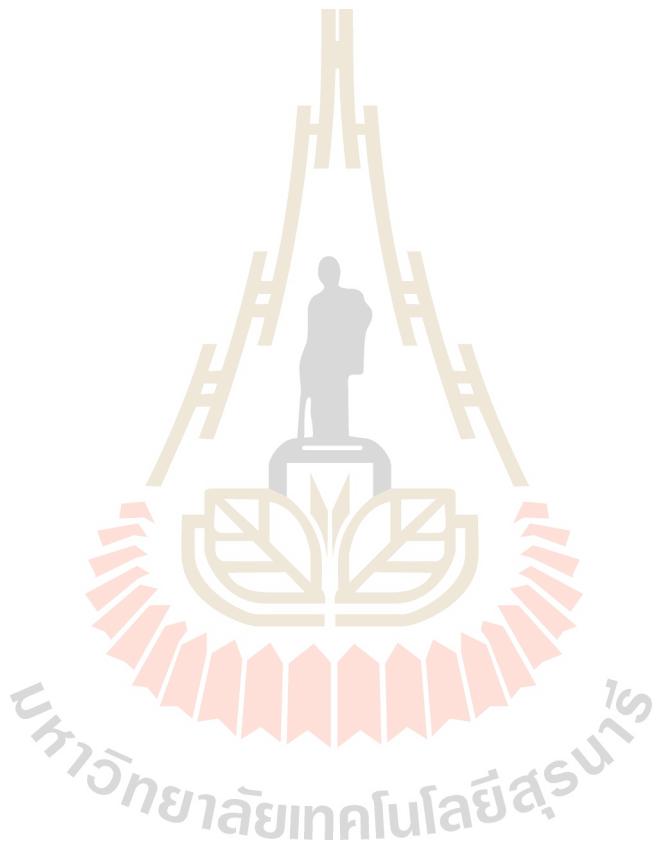
โรคพืชพัคที่สำคัญของคน้ำจีน ได้แก่ โรคใบบุด โรคเน่าคอดิน เป็นต้น การควบคุมโรคพัคอาจทำได้โดย แห่เมล็ดในน้ำอุ่นอุณหภูมิ 50°C 20-30 นาที หรือการใช้เชื้อรุ่นทราย เช่น กลุ่มเชื้อรากูปิกษ์ไตรโคเดอร์มา เชื้อรากวนคุณโรคพืชคิโตรเมียม เป็นต้น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2537)

การป้องกันภัยในโรงเรือนและการป้องกันโดยไม่ใช้สารเคมีที่เป็นพิษในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช จึงเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีทางหนึ่ง ปัจจุบันผักก่อนนามัยหรือผักปลูกด้วยจากสารพิษเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น การดำเนินงานผลิตผักก่อนนามัยจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการผลิตแบบครบวงจร มีการวางแผนการผลิตที่ดี ตลอดจนต้องมีข้อมูลพื้นฐานในการผลิตและข้อมูลเชิงเศรษฐกิจหลากหลาย แหล่งเงื่อนไขการป้องกันกำจัดศัตรูพืชพัค มีหลักการและวิธีการดำเนินการได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา บางครั้งอาจนำบางวิธีมาใช้ผสมพasan กัน เพื่อให้เหมาะสมกับปัญหาและพื้นที่ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษารูปแบบการผลิตผักกะน้ำจีนซึ่งเป็นพืชพัคหลักชนิดหนึ่งที่นิยมในประเทศไทย โดยวิธี

พสมพสถานด้วยการเปรียบเทียบハウวิธีการที่เหมาะสมในการผลิต โดยเน้นที่การจัดการกับแมลงศัตรูของกะน้ำจืดซึ่งเป็นปัญหาหลัก และเน้นทดสอบในพื้นที่เขตจังหวัดนครราชสีมาเนื่องจากมีพื้นที่การผลิตพักระน้ำมากเป็นอันดับต้นๆของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการควบคุมการระบาดของแมลงศัตรูกะน้ำจืดด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งวิธีการปักติดและวิธีสมพสถาน(Integrated Pest Management: IPM)
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการเจริญเติบโตและผลผลิตที่ได้จากการทดลองต่าง ๆ

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

แผนการทดลอง

วางแผนการทดลองแบบสปริตเพลท (Split-plot) กำหนดให้ “สภาพการปลูก” เป็นเมนเพลท (main-plot) มี 2 ระดับคือ สภาพการปลูกในโรงเรือนมุ่งตาก่อน(culture in net-house = "C1") และ สภาพการปลูกกลางแจ้ง(culture in field = "C2") โดยจัด main-plot แบบ CRD จำนวน 2 ชั้น ส่วนสับเพลท(sub-plot) คือวิธีการควบคุมการระบาดของแมลงศัตรูพืชกระหน่ำ 4 วิธี ประกอบด้วย ทรีตเม้นต์ควบคุม (non-chemical treat=control="T1"), ทรีตเม้นต์ใช้สารเคมีควบคุมฯ (chemical treat="T2") ทรีตเม้นต์ใช้วิธีการควบคุมฯแบบผสมพืช*แต่ไม่ใช้สารเคมี(IPM without chemical treat="T3") และทรีตเม้นต์ใช้วิธีการควบคุมฯแบบผสมพืชร่วมกับการใช้สารเคมี(IPM with chemical treat="T4") แต่ละทรีตเม้นต์ มี 4 ชั้นๆละ 1 แปลงย่อย สูบเก็บข้อมูล 5 ต้นต่อแปลงย่อย ทำการทดสอบ 2 ฤดูปลูก ได้แก่ ในฤดูหนาว เริ่มจากเดือนตุลาคม พ.ศ.2543 และ ในฤดูฝนเริ่มจากถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2544) ในคงน้ำอี้น 2 พันธุ์ คือ คงน้ำใบ(Chinese Kale "leaf") และ คงน้ำยอด (Chinese Kale "shoot")

*วิธีผสมพืชการระบาดของศัตรูพืช (*Integrated Pest Management: IPM*) ที่ใช้ในการทดลองนี้ ได้แก่ การแซะเมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่นก่อนปลูก การคุกเมล็ดด้วยสารเคมีก่อนปลูก การใช้สารสกัดสะเดา การใช้กับดักการเห็นี่ยว การใช้ไส้เดือนฝอย การใช้เชื้อแบคทีเรีย (BT) และการใช้เชื้อไวรัส (NPV)

ขั้นตอนการทดลองและการเก็บข้อมูล

ทำการเลือกพื้นที่ปลูก และจัดเตรียมโรงเรือนมุ่งตาก่อน ซึ่งมีโครงสร้างเป็นท่อเหล็กเป็นกลวงขนาด 6 หุน มุ่งตาก่อนที่ขาวความถี่ 20 ช่องต่อนิว(mesh) คุณพื้นที่ทั้งหมด กว้าง x ยาว x สูง (เมตร) เท่ากับ $8 \times 28 \times 3$ หลังจากนั้น เตรียมพื้นที่โดย ໄ祔 พร่วน พร้อมใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 3,000 กิโลกรัมต่อไร่ เตรียมแปลงปลูก โดยมีขนาดแปลงย่อยเท่ากับ 1.2×6 ตารางเมตร จัดเตรียมเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก ปลูกแบบโรย เมล็ดโดยตรงในแปลง ระยะห่างระหว่างแถว 10 เซนติเมตร และถอนแยกทาระยะปลูกให้เป็น 10×10 เซนติเมตร(หลังปลูก 14 วัน) การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์แบบอัตโนมัติ : ความถี่ห่างชั้นอยู่กับสภาพความชื้นของดินปลูก การกำจัดวัชพืช : ความถี่ห่างชั้นอยู่กับสภาพการกระจายของวัชพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช : แตกต่างกันไปตามทรีตเม้นต์ที่กำหนด

เก็บข้อมูลคงน้ำที่อายุ 5, 6, 7 และ 8 สัปดาห์ในลักษณะการเจริญเติบโต ได้แก่ จำนวนใบต่อต้น ความสูงต้น เปอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช การระบาดของแมลงศัตรูพืชทั้งชนิดและปริมาณ (สูบเก็บ 6 ครั้งต่อแปลงย่อยในพื้นที่สูบ 1 ตารางเมตร) และ เก็บข้อมูลลักษณะผลผลิตที่อายุเก็บเกี่ยว 8 สัปดาห์ ซึ่งประกอบด้วย น้ำหนักสดต่อต้นและพื้นที่ใบทั้งหมดต่อต้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ SAS (version 6.03)

บทที่ 3

ผลการทดลอง

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการควบคุมการระบาดของแมลงศัตรูชนิดน้ำเงิน 2 พันธุ์ ได้แก่ กระนาใบ (CK1) และกระน้ำยอด (CK2) ด้วยวิธีการต่าง ๆ จำนวน 4 ทรีตเมนต์ ดังนี้ ทรีตเมนต์ที่หนึ่ง : ไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูแมลงพืช (T1), ทรีตเมนต์ที่สอง : ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูแมลงพืช (T2), ทรีตเมนต์ที่สาม : ใช้วิธีการควบคุมแบบฯ ผสมผasan แต่ไม่ใช้สารเคมี (T3) และทรีตเมนต์ที่สี่ : ใช้วิธีการควบคุมแบบฯ ผสมผasan ร่วมกับการใช้สารเคมี (T4) ทดลองในสภาพการปลูกต่อ สภาพการปลูกในโรงเรือนมุ้งตาข่าย (C1) และสภาพการปลูกกลางแจ้ง (C2) ทำการปลูกในสองฤดูปลูกต่อ ฤดูหนาว พ.ศ. 2543 และฤดูฝน พ.ศ. 2544 แยกรายงานผลการทดลองตามฤดูปลูกและพันธุ์กระนา ได้ผลดังนี้

1. ผลการทดลองในฤดูหนาวของกระนาใบ

จำนวนใบต่อต้น ในแต่ละสัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่สัปดาห์ที่ 5 หลังปลูก พบร้า กระนาที่ปลูกในสภาพ C1 ที่อายุ 5 สัปดาห์ ทุกทรีตเมนต์ที่ทำการทดลอง ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.97 ในต่อต้น) แต่พบความแตกต่างในสภาพ C2 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยจำนวนใบของ T4 มีค่ามากที่สุดเท่ากับ 5.29 ในต่อต้น แต่ไม่แตกต่างจาก T1 และ T2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.05 และ 5.90 ในต่อต้น ตามลำดับ) และพบว่าการปลูกในสภาพ C2 ให้ค่าเฉลี่ยจำนวนใบมากกว่าสภาพ C1 ส่วนผลการทดลองของกระนาที่อายุ 6, 7 และ 8 สัปดาห์ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติของแต่ละสัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนใบต่อต้นเท่ากับ 6.06, 6.64 และ 8.10 ใน ตามลำดับ (table 1)

ความสูงต้น ไม่พบความแตกต่างทางสถิติของทุกทรีตเมนต์ ทุกสภาพการปลูกที่ทำการทดลองในแต่ละสัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 5, 6, 7 และ 8 เท่ากับ 4.90, 10.93, 11.31 และ 17.71 ซม. ตามลำดับ ยกเว้นที่อายุ 7 สัปดาห์เท่านั้นที่การปลูกในสภาพ C1 ให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าในสภาพ C2 โดยมีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 13.54 และ 9.07 ซม. ตามลำดับ (table 2)

เบอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช ทุกทรีตเมนต์ที่ทำการทดลอง ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในแต่ละสัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.43, 1.76, 1.84 และ 1.77 เบอร์เซ็นต์ (ของสัปดาห์ที่ 5, 6, 7 และ 8 ตามลำดับ) ยกเว้นที่อายุ 8 สัปดาห์ ที่การปลูกในสภาพ C2 มีเบอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืชมากกว่าในสภาพ C1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 และ 1.08 เบอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (table 3)

ผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ใบหั้งหมวด และน้ำหนักสดต่อตัน ไม่พบความแตกต่างของทุกทรีเมนต์ในแต่ละสัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยของหั้งสองสัปดาห์เท่ากับ 603.81 ตารางเมตร และ 188.26 กรัม ตามลำดับ (table 4)

ชนิดและจำนวนของแมลงศัตรูที่เข้าทำลาย โดยวัดค่าจากการสุ่ม 6 ครั้ง ต่อแปลงปลูกย่อย (พื้นที่สุ่ม 1 ตารางเมตร) พบว่าในสภาพแปลงปลูก C1 คะแนนที่อายุ 5, 6 และ 7 สัปดาห์ มีแมลงศัตรูเพียงชนิดเดียวที่เข้าทำลายในทุกทรีเมนต์ คือ หนอนชอนไบ (cabbage leaf miner =CLM) โดยมีแมลงศัตรูที่เข้าทำลายในแต่ละสัปดาห์เท่ากับ 5-13 ตัว, 39-51 ตัว และ 7-22 ตัวต่อตารางเมตร ตามลำดับ ส่วนที่อายุ 8 สัปดาห์ นอกจากพบแมลงศัตรูชนิด CLM แล้ว (13-32 ตัว) ยังพบแมลงศัตรูพืชชนิดอื่น อีกคือ หนอนคีบกระหลา (cabbage looper =CL) และหนอนกระทุก (common cutworm =CC) แต่มีจำนวนไม่มากคือ 1-2 ตัว และ 2 ตัว ตามลำดับ สำหรับคะแนนที่ปลูกในสภาพ C2 พบว่าที่อายุ 5 สัปดาห์ มีแมลงศัตรูเพิ่มขึ้นอีก ในสองสัปดาห์ถัดมาคือ ที่อายุ 7 และ 8 สัปดาห์ คือนอกจากจะมีแมลงศัตรูพืชชนิด CLM (4-18 ตัว และ 3-5 ตัว ตามลำดับ) และคีวงหมัดผัก (leaf eating beetle =LEB จำนวน 18-33 ตัว และ 19-42 ตัว ตามลำดับ) แล้วยังพบว่าในสัปดาห์ที่ 7 พบรอยแมลงชนิด CL (1-6 ตัว), ชนิด CC (1-2 ตัว) และหนอนไยผัก (diamondback moth =DW) 3-9 ตัว และยังพบว่าที่อายุ 8 สัปดาห์ จำนวน 12-24 ตัว, 1-2 ตัว และ 15-23 ตัว ตามลำดับ (table 5)

2. ผลการทดลองในฤดูหนาวของคะแนนยอด

จำนวนใบต่อตัน ที่อายุ 7 สัปดาห์ คะแนนที่ปลูกในสภาพ C1 ให้ค่าเฉลี่ยมากกว่าที่สภาพ C2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.24 และ 6.06 ใน ตามลำดับ ส่วนสัปดาห์ที่ 5, 6 และ 8 ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในทุกทรีเมนต์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.65, 6.06 และ 7.25 ใน ตามลำดับ) (table 6)

ความสูงต้น ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในทุกทรีเมนต์ที่อายุ 5, 6 สัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.73, 10.93 ซม. ตามลำดับ แต่ที่สัปดาห์ที่ 7 พบว่า คะแนนที่ปลูกในสภาพ C1 มีค่าเฉลี่ยมากกว่า การปลูกในสภาพ C2 (18.50, 13.07 ซม. ตามลำดับ) ส่วนที่สัปดาห์ที่ 8 พบว่าคะแนนที่ปลูกในสภาพ C1 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าการปลูกในสภาพ C2 (เฉพาะ T1, T2 และ T3) (table 7)

ปรอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในทุกทรีเมนต์ ที่อายุ 5 และ 6 สัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.59 และ 1.76 ปรอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วนที่อายุ 7 และ 8 สัปดาห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยปรอร์เซ็นต์การทำลายฯ ของคะแนนที่ปลูกในสภาพ C2 มีค่ามากกว่าที่ปลูกในสภาพ C1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 และ 1.44 ปรอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (อายุ 7 สัปดาห์) ส่วนที่อายุ 8 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และ 1.07 ปรอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (table 8)

ผลผลิต ไม่พบความแตกต่างทางสถิติทุกทรีเมนต์ในแต่ละสัปดาห์ที่ทำการวัดข้อมูล โดยมีค่าเฉลี่ยพื้นที่ใบ และน้ำหนักสดต่อตันเท่ากับ 877.26 ตร.ซม. และ 192.46 กรัม ตามลำดับ (table 9)

ชนิดและจำนวนของแมลงศัตรูที่เข้าทำลาย ในสภาพการปลูกแบบ C1 พบร่วมกันที่อายุ 5 สัปดาห์ มีชนิดแมลงศัตรูที่เข้าทำลาย 2 ชนิด คือ ชนิด CLM จำนวน 6-8 ตัว และชนิด DM 4 ตัว (พบเฉพาะใน T2) ส่วนสัปดาห์ที่ 6 พบร่วม 2 ชนิด แมลงศัตรูคือ ชนิด CLM จำนวน 1-6 ตัว และชนิด LEB 1-7 ตัว และพบชนิดของแมลงศัตรูที่เข้าทำลายมากขึ้นในสัปดาห์ที่ 7 ก่อร่วมกันจาก ชนิด CLM 1 ตัว (เฉพาะใน T1X และ CL 1 ตัว (เฉพาะ T4) และพบมากชนิดขึ้นในสัปดาห์ถัดไป คือ สัปดาห์ที่ 6 พบร่วม 5 ชนิดแมลงฯ คือ CLM (23-50 ตัว), LEB (28-47 ตัว), DM (2-8 ตัว), CL (2-3 ตัว) และ CC (5-9 ตัว) ในสัปดาห์ที่ 7 พบร่วม 5 ชนิดแมลงฯ เช่นกันคือ CLM (11-36 ตัว), LEB (17-41 ตัว), DM (7-8 ตัว), CL (2-4 ตัว) และ CC (2-9 ตัว) และที่คะแนนอายุ 8 สัปดาห์ พบร่วมชนิดแมลงศัตรูที่เข้าทำลายเช่นเดียวกับที่พบในสัปดาห์ที่ 6 และ 7 โดยมีชนิดและจำนวนดังนี้ CLM 1-3 ตัว (เฉพาะใน T1 และ T3), LEB (12-32 ตัว), DM (16-37 ตัว), CL (57-74 ตัว) และ CC (1-2 ตัว) (table 10)

3. ผลการทดลองในฤดูฝนของคะแนนใบ

จำนวนใบต่อต้น ไม่พบร่วมความแตกต่างทางสถิติของทุกทรีตเมนต์ที่ทำการทดลองในแต่ละ สัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่อายุ 5, 6, 7 และ 8 สัปดาห์ เท่ากับ 5.18, 6.54, 9.28 ใบ ตามลำดับ (table 11)

ความสูงต้น ไม่พบร่วมความแตกต่างทางสถิติของทุกทรีตเมนต์ ในสัปดาห์ที่ 5 และ 7 หลังปลูกมี ค่าเท่ากับ 4.48 และ 11.01 ซม. ตามลำดับ ส่วนที่อายุ 6 และ 8 สัปดาห์ พบร่วมคะแนนที่ปลูกในสภาพ C1 มีค่าเฉลี่ยสูงของต้นสูงกว่าในสภาพ C2 ซึ่งที่อายุ 6 สัปดาห์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.19 และ 8.90 ซม. ตามลำดับ ส่วนที่สัปดาห์ที่ 8 มีค่าเท่ากับ 21.14 และ 14.11 ซม. ตามลำดับ (table 12)

เบอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช พบร่วมคะแนนที่ปลูกในสภาพ C2 มี ค่าเฉลี่ยการเข้าทำลายฯ มากกว่าที่ปลูกในสภาพ C1 (เฉพาะ T3 และ T4) ส่วนที่อายุ 6, 7 และ 8 สัปดาห์นั้น ไม่พบร่วมความแตกต่างทางสถิติในทุกทรีตเมนต์ที่ทำการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23, 2.24 และ 2.24 เบอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (table 13)

ผลผิดlit พบร่วมความแตกต่างเฉพาะในลักษณะพื้นที่ใบ ก่อร่วมกัน คะแนนที่ปลูกในสภาพ C1 มี ค่าเฉลี่ยมากกว่าที่ปลูกที่สภาพ C2 (เฉพาะ T1, T3 และ T4) ส่วนน้ำหนักสดต่อต้น ไม่พบร่วมความแตกต่างทางสถิติในทุกทรีตเมนต์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 146.76 กรัมต่อต้น ตามลำดับ (table 14)

ชนิดและจำนวนของแมลงศัตรูที่เข้าทำลาย พบร่วมในสภาพแปลงปลูก C1 พบร่วมแมลงศัตรูที่เข้าทำลายที่อายุ 5 สัปดาห์ สองชนิด คือ LEB (1-7 ตัว) และ เต่าแตง (cucurbit beetle =CB) จำนวน 1-6 ตัว ในทุกทรีตเมนต์ และพบการเข้าทำลายเช่นกันในสัปดาห์ที่ 6 คือ LEB (1-2 ตัว) และ CB 5 ตัวเฉพาะ ใน T3 ส่วน T1 ไม่พบร่วมการเข้าทำลายของแมลงศัตรูทุกชนิด สำหรับที่อายุ 7 สัปดาห์ พบร่วม CLM ใน T1 จำนวน 1 ตัว และ CB เพียง 1-2 ตัว และไม่พบร่วมการทำลายของแมลงศัตรูในทุกทรีตเมนต์ที่

คน้ำอายุ 8 สัปดาห์ สำหรับการปลูกคน้ำในสภาก C2 พบว่าที่อายุ 5 สัปดาห์ มีแมลงฯ สองชนิดที่เข้าทำลาย เช่นเดียวกันกับการปลูกในสภาก N1 คือ LEB (1-13 ตัว) และ CB (2-9 ตัว) ในสัปดาห์ที่ 6 นอกจากพบ LB (2-6 ตัว) และ CB (1-7 ตัว) แล้วยังพบ CC แต่พบเพียง 1 ตัวใน T3 เท่านั้น ส่วนที่อายุ 7 สัปดาห์ พบรการเข้าทำลายของ CLM 1-3 ตัวในทุกทรีเมนต์, CB 2-8 ตัว และ CC 1 ตัวใน T1 และในสัปดาห์สุดท้าย (สัปดาห์ที่ 8) พบรการเข้าทำลายของแมลงฯ ลดจำนวนลง ก่อรากคือ พบรเพียง LEB 1 ตัวใน T4, CC 1 ตัวใน T1 และ CB 1 ตัว เฉพาะใน T2, T3 และ T4 เท่านั้น (table 15)

4. ผลการทดลองในฤดูฝนของคน้ำยอด

จำนวนใบต่อ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติของคน้ำที่ทำการทดลองในทุกทรีเมนต์ โดยที่อายุ 5, 6, 7 และ 8 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.42, 6.60, 6.14 และ 8.20 ใบต่อต้น ตามลำดับ (table 16)

ความถุงต้น ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในลักษณะนี้ของคน้ำทุกทรีเมนต์โดยมีค่าเฉลี่ยที่อายุ 5, 6, 7 และ 8 สัปดาห์ เท่ากับ 9.30, 13.58, 14.26 และ 21.65 ซม. ตามลำดับ (table 17)

ปรอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืช คน้ำที่ปลูกในสภาก C2 ของ T1 และ T2 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าที่ปลูกในสภาก C1 ส่วนที่อายุ 6, 7 และ 8 สัปดาห์ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28, 2.27 และ 2.28 ปรอร์เซ็นต์ ตามลำดับ) (table 18)

ผลผลิต ไม่พบความแตกต่างทางสถิติในลักษณะนี้ที่ใบ (เฉลี่ยเท่ากับ 1109.07 ตร.ซม.) และน้ำหนักสดต่อต้น (เฉลี่ยเท่ากับ 156.51 กรัม) ของทุกทรีเมนต์ที่ทำการทดลอง (table 19)

ชนิดและจำนวนของแมลงศัตรูที่เข้าทำลาย ในสภากการปลูกแบบ C1 พบว่า คน้ำที่อายุ 5 และ 6 สัปดาห์ มีชนิดแมลงศัตรูที่เข้าทำลายในทุกทรีเมนต์ 2 ชนิด คือ LEB จำนวน 2-5 ตัว และ 2-3 ตัว ตามลำดับ และพบ CB จำนวน 2-4 ตัว และ 2-9 ตัว ตามลำดับ ส่วนสัปดาห์ที่ 7 และ 8 พบรการเข้าทำลายของแมลงศัตรูฯ ลดลง ก่อรากคือ CB จำนวน 4-5 ตัว ในสัปดาห์ที่ 7 และ 8 (เฉพาะ T3) ในสัปดาห์ที่ 8 ส่วนในสภากแบบปลูกแบบ C2 พบแมลงเข้าทำลาย 2 ชนิด เช่นเดียวกับที่พบในสภาก C1 ก่อรากคือ คน้ำที่อายุ 5, 6 และ 7 สัปดาห์ พบรแมลงชนิด LEB จำนวน 8-15 ตัว, 3-6 ตัว และ 2-6 ตัว ตามลำดับ และชนิด CB จำนวน 4-8 ตัว, 2-4 ตัว และ 5-10 ตัว ตามลำดับ และในสัปดาห์ที่ 8 พบรแมลงฯ เพียงชนิดเดียว คือ CB จำนวน 1 ตัว โดยพบเฉพาะใน T1 และ T4 เท่านั้น(table 20)

Table 1 Leaf number of Chinese Kale “Leaf ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing									
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks			
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1
T1	4.95	5.05a	5.00	5.95	6.45	6.20	7.15	6.30	6.72	8.10
T2	4.95	4.90ab	4.92	5.90	5.85	5.87	6.85	6.40	6.62	8.05
T3	4.55	4.65b	4.60	5.83	6.00	5.92	6.70	6.45	6.57	8.25
T4	4.45	5.29a	4.87	5.90	6.60	6.25	6.50	6.80	6.65	8.10
Average	Y4.72	X4.97	4.85	5.90	6.22	6.06	6.80	6.79	6.64	8.12
F-test for treatment				NS			NS		NS	NS
F-test for cultural condition				*			NS		NS	NS
F-test for treatment x cultural condition				*			NS		NS	NS
CV.				5.83			6.86		7.84	4.03

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management,,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 2 Plant height (cm) of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing									
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		Average	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2		
T1	4.55	5.27	4.91	12.67	9.59	11.13	13.40	8.80	11.00	20.92
T2	4.52	5.34	4.93	12.57	9.87	11.22	13.82	9.50	11.66	21.02
T3	4.27	5.27	4.77	11.15	9.62	10.39	14.40	9.47	11.94	21.65
T4	4.32	5.65	4.99	11.97	9.95	10.96	12.55	8.50	10.52	20.77
Average	4.42	5.38	4.90	12.09	9.76	10.93	13.54	9.07	11.31	21.09
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for treatment x cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
CV.	10.43	8.77	10.43	8.77	8.77	8.77	8.77	8.77	8.77	8.77
										6.73

C1 = Culture in the net-house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management (Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 3 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks				6 weeks				7 weeks			
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average
T1	1.00	1.80	1.40	1.45	2.35	1.90	1.05	2.50	1.77	1.05	2.50	1.77
T2	1.05	1.70	1.37	1.15	2.07	1.61	1.05	2.60	1.82	1.15	2.30	1.72
T3	1.10	1.95	1.52	1.30	2.20	1.75	1.00	2.60	1.80	1.00	2.40	1.80
T4	1.05	1.81	1.43	1.25	2.35	1.80	1.50	2.45	1.97	1.10	2.45	1.77
Average	1.05	1.81	1.43	1.29	2.24	1.76	1.15	2.54	1.84	Y1.08	X2.41	1.77
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	12
F-test for cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	**
F-test for treatment x cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
CV.	12.11	23.92	15.00	23.92	8.56	8.56	8.56	8.56	8.56	8.56	8.56	8.56

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 4 Yield of Chinese Kale “Leaf” harvest (8 weeks after sowing) as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Total leaves area (cm ²)				Fresh shoot weight (g/plant)	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average
T1	585.59	633.09	609.34	200.55	161.20	180.87
T2	528.44	673.02	600.73	183.90	201.00	192.45
T3	594.68	666.26	630.47	182.90	186.30	184.60
T4	594.68	614.83	574.71	205.50	184.75	195.12
Average	560.83	646.80	603.81	193.21	183.31	188.26
F-test for treatment				NS		NS
F-test for cultural condition				NS		NS
F-test for treatment				NS		NS
x cultural condition				28.14		13.10
CV.						

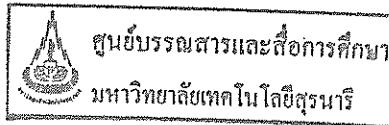
C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat, for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$. * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 5 Types and number of insect pest*, damage in Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks						6 weeks					
	C1			C2			C1			C2		
	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	5	0	0	0	0	0	108	0	0	5	0	0
T2	13	0	0	0	0	0	42	0	0	13	0	0
T3	12	0	0	0	0	0	27	0	0	12	0	0
T4	9	0	0	0	0	0	70	0	0	9	0	0

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	7 weeks						8 weeks					
	C1			C2			C1			C2		
	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	12	0	0	0	0	0	18	9	4	1	0	13
T2	7	0	0	0	0	0	18	33	6	1	0	32
T3	22	0	0	0	0	0	4	29	3	6	2	0
T4	22	0	0	0	0	0	9	22	7	5	1	0

CLM= CABBAGE LEAF MINER ,LEB= LEAF EATING BEETLE ,DM= DIAMONBACK MOTH,CL=CABBAGE LOOPER,CC= COMMON CUTWORM,CB= CUCURBIT BEETLE.

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management,(Control), T 2 = Chemical treat, for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

*Average in 1 sq.m. plot area by random 6 time per plot

Table 6 Leaf number of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing									
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		Average	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2		
T1	5.40	6.25	5.82	5.90	6.45	6.17	7.05	5.80	6.42	7.05
T2	5.65	6.10	5.87	6.00	6.05	6.02	7.35	6.05	6.70	7.20
T3	4.90	5.70	5.30	5.75	6.15	5.95	7.15	6.45	6.80	7.30
T4	5.65	5.55	5.60	5.93	6.25	6.09	7.40	5.95	6.67	7.57
Average	5.40	5.90	5.65	5.90	6.22	6.06	X7.24	Y6.06	6.65	7.28
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	*	NS	NS	NS
F-test for treatment x cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
CV.	9.80	7.87	7.69	4.32						

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table7 Plant height(cm) of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing															
	5 weeks				6 weeks				7 weeks				8 weeks			
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average	
T1	5.62	7.60	6.81	13.05	9.79	11.42	17.71	12.90	15.30	x26.70	y20.27	23.49				
T2	6.20	8.00	7.10	11.70	9.77	10.74	18.40	13.71	16.05	x26.85	y20.92	23.89				
T3	5.91	7.52	6.72	12.15	9.42	10.79	18.35	13.35	15.85	X28.44	y19.27	23.86				
T4	5.62	7.35	6.49	11.47	10.05	10.76	19.55	12.32	15.94	29.48	19.32	24.40				
Average	5.84	7.62	6.73	12.09	9.76	10.93	X18.50	Y13.07	15.78	X27.87	Y19.95	23.91				
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS				
F-test for cultural condition									*			*				
F-test for treatment x cultural condition								NS	NS			NS				
CV.	11.23							9.74		7.04		6.10				

16

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 8 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing									
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		Average	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2		
T1	1.35	1.90	1.62	1.25	2.15	1.70	1.25	2.30	1.77	1.05
T2	1.25	1.75	1.50	1.25	2.22	1.74	1.05	2.30	1.67	1.10
T3	1.25	1.91	1.58	1.35	2.55	1.95	1.05	2.20	1.62	1.05
T4	1.30	2.05	1.67	1.30	2.05	1.67	1.20	2.60	1.90	1.07
Average	1.29	1.90	1.59	1.29	2.24	1.76	1.14	2.35	1.74	1.07
CV.									X2.70	1.91
F-test for treatment	NS				NS		NS		NS	17
F-test for cultural condition	NS				NS		NS		NS	**
F-test for treatment	NS				NS		NS		NS	
x cultural condition									NS	
	24.64				11.88		11.92		14.20	

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat, for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 9 Yield of Chinese Kale “Shoot” at the harvest (8 weeks after sowing) as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Total leaves area (cm ²)				Fresh shoot weight (g/plant)		
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	
T1	689.23	1006.34	847.8	166.65	222.35	194.50	
T2	856.20	868.03	862.1	225.30	210.55	217.92	
T3	654.79	910.22	782.5	169.40	199.50	184.45	
T4	1274.69	758.56	1016.6	168.67	177.30	172.99	
Average	868.73	885.79	877.26	182.50	202.43	192.46	
F-test for treatment			NS			NS	
F-test for cultural condition			NS			NS	
F-test for treatment x cultural condition			NS			NS	
CV.			33.02			25.55	

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 10 Types and number of insect pest*, damage in Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the winter 2000.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks						6 weeks					
	C1			C2			C1			C2		
Treatment	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	6	0	0	0	0	0	17	45	1	0	0	0
T2	0	0	4	0	0	0	31	32	0	0	0	0
T3	8	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
T4	6	0	0	0	0	0	2	81	0	0	0	0
(Cont.)												
Cultural condition in each of the age after sowing												
Treatment	7 weeks											
	C1			C2			C1			C2		
	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	17	0	1	0	0	0	36	33	7	4	9	0
T2	3	2	1	0	0	0	11	17	8	4	7	0
T3	10	0	0	0	0	0	23	39	8	0	2	0
T4	15	0	0	0	0	0	32	41	7	2	3	0
(Cont.)												
Cultural condition in each of the age after sowing												
Treatment	8 weeks											
	C1			C2			C1			C2		
	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	17	0	1	0	0	0	36	33	7	4	9	0
T2	3	2	1	0	0	0	11	17	8	4	7	0
T3	10	0	0	0	0	0	23	39	8	0	2	0
T4	15	0	0	0	0	0	32	41	7	2	3	0

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

CLM= CABBAGE LEAF MINER ,LEB= LEAF EATING BEETLE ,DM= DIAMONBACK MOTH,CL= CABBAGE LOOPER,CC= COMMON CUTWORM,CB= CUCURBIT BEETLE.

*Average in 1 sq.m. plot area by random 6 time per plot

Table 11 Leaf number of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		C1	C2		
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2				
T1	5.60	4.75	5.17	6.95	6.25	6.60	8.00	6.85	7.42	9.35	9.20	9.27
T2	5.80	4.80	5.30	6.90	6.25	6.57	7.80	6.55	7.17	9.75	9.70	9.72
T3	5.78	4.65	5.20	6.50	6.55	6.52	8.15	6.95	7.55	9.35	9.30	9.32
T4	5.70	4.40	5.05	7.05	5.85	6.45	7.80	6.65	7.22	9.90	7.70	8.80
Average	5.71	4.65	5.18	6.85	6.22	6.54	7.94	6.75	7.34	9.59	8.97	9.28
F-test for treatment			NS			NS				NS		NS
F-test for cultural condition			NS			NS				NS		NS
F-test for treatment			NS			NS				NS		NS
x cultural condition												
CV.			7.30			7.78			5.94		10.95	

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 12 Plant height (cm) of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing									
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		Average	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2		
T1	5.20	4.05	4.62	11.85	9.05	10.45	11.80	9.40	10.60	21.25
T2	4.77	4.30	4.54	12.10	8.92	10.51	13.40	9.40	11.40	21.95
T3	4.85	3.75	4.30	12.50	9.77	11.14	13.10	9.45	11.27	21.85
T4	4.95	4.00	4.47	12.30	7.85	10.07	12.65	8.85	10.75	22.70
Average	4.94	4.02	4.48	X12.19	Y8.90	10.54	12.74	9.27	11.01	X21.94
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for cultural condition	NS	NS	NS	NS	*	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for treatment x cultural condition	NS	NS	NS	NS	*	NS	NS	NS	NS	*
CV.	12.67	13.04	8.68	12.67	13.04	8.68	12.67	13.04	8.68	10.87

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat, for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$. * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 13 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale “Leaf” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing										
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks				
	C1	C2	Average	C12.00	2.35C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2
T1	1.95	2.25	2.10	2.00	2.35	2.17	1.90	2.45	2.17	2.00	2.40
T2	1.90	2.20	2.05	2.05	2.40	2.22	2.15	2.65	2.40	2.10	2.40
T3	y1.90	x2.15	2.02	2.15	2.35	2.25	1.85	2.55	2.20	2.05	2.40
T4	y1.80	x2.35	2.07	2.10	2.45	2.27	1.90	2.45	2.17	2.10	2.50
Average	1.89	2.24	2.06	2.07	2.39	2.23	1.95	2.52	2.24	2.06	2.42
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for cultural condition	NS	NS	*	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for treatment x cultural condition	9.42	8.16	10.03	8.79	8.16	10.03	8.79	8.16	10.03	8.79	8.16
CV.											

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat, for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 14 Yield of Chinese Kale “Leaf” at harvest (8 weeks after sowing) as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Total leaves area (cm ²)				Fresh shoot weight (g/plant)	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average
T1	x1367.2	y679.61	1023.4	145.80	154.00	149.90
T2	1352.5	903.58	1173.0	144.80	134.10	139.45
T3	x1455.4	y678.30	1066.9	159.20	144.70	151.95
T4	x1218.6	y776.67	997.6	141.00	150.50	145.75
Average	1348.4	782.04	1065.2	147.70	145.82	146.76
F-test for treatment			NS			NS
F-test for cultural condition			NS			NS
F-test for treatment x cultural condition			*			NS
CV.			19.19		11.38	

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat, for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) *without* the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) *with* the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 15 Types and number of insect pest , damage in Chinese Kale “Leaf ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

		Cultural condition in each of the age after sowing											
		5 weeks						6 weeks					
Treatment		C1			C2			C1			C2		
		CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	0	1	0	0	0	1	0	5	0	0	0	0	0
T2	0	7	0	0	0	6	0	8	0	0	1	0	0
T3	0	4	0	0	0	1	0	12	0	0	6	0	5
T4	0	6	0	0	0	3	0	13	0	0	2	0	6
<i>(Cont.)</i>													
		Cultural condition in each of the age after sowing											
		7 weeks						8 weeks					
Treatment		C1			C2			C1			C2		
		CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5	0	0
T2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0
T3	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1
T4	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	2	0	0

(Cont.)

C1 = Culture in the net –house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

CLM= CABBAGE LEAF MINER ,LEB= LEAF EATING BEETLE ,DM= DIAMONBACK MOTH,CL= CABBAGE LOOPER,CC= COMMON CUTWORM,CB= CUCURBIT BEETLE.

* Average in 1 sq.m. plot area by random 6 time per plot

Table 16 Leaf number of Chinese Kale “ Shoot ” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks				6 weeks				7 weeks			
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2	Average
T1	5.50	4.60	5.05	6.90	6.20	6.55	7.20	6.70	6.95	7.70	8.40	8.05
T2	5.80	5.25	5.52	7.00	5.99	6.49	7.70	6.90	7.30	8.15	8.90	8.52
T3	6.10	5.35	5.72	7.20	6.40	6.80	7.65	7.00	7.32	8.15	8.45	8.30
T4	5.60	5.20	5.40	6.65	6.50	6.57	7.25	7.15	7.20	7.95	7.90	7.92
Average	5.75	5.10	5.42	6.94	6.27	6.60	7.45	6.94	7.19	7.99	8.41	8.20
F-test for treatment	NS			NS			NS		NS			NS
F-test for cultural condition		NS			NS		NS		NS			NS
F-test for treatment x cultural condition		NS			NS		NS		NS			NS
CV.	13.44			8.51			8.25		8.51			

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T2 = Chemical treat, for insect pest management ,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

in the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 17 Plant height (cm) of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		Average			
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2				
T1	10.32	7.26	8.79	15.85	11.65	13.75	15.50	12.75	14.12	23.80	19.40	21.60
T2	10.40	8.48	9.44	14.91	11.89	13.39	15.40	12.95	14.17	24.35	19.05	21.70
T3	11.35	8.43	9.89	16.20	12.15	14.17	15.90	13.95	14.92	23.65	20.50	22.70
T4	10.12	8.06	9.09	14.65	11.40	13.02	14.30	13.30	13.80	21.40	21.05	21.22
Average	10.55	8.05	9.30	15.40	11.77	13.38	15.27	13.24	14.26	23.30	20.00	21.65
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	
F-test for cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	
F-test for treatment x cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	
CV.	11.86	9.95	9.95	10.11	8.79	8.79	10.11	8.79	8.79	8.79	8.79	

C1 = Culture in the net-house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 18 Damage percentage from insect pest (%) of Chinese Kale "Shoot" at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing									
	5 weeks		6 weeks		7 weeks		8 weeks		Average	
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	C1	C2		
T1	y2.00	x2.45	2.22	1.85	2.50	2.17	2.05	2.35	2.20	2.15
T2	y2.00	x2.30	2.15	2.00	2.61	2.31	2.00	2.55	2.27	2.10
T3	2.00	2.30	2.15	2.10	2.50	2.30	2.20	2.40	2.30	2.20
T4	1.95	2.20	2.07	2.10	2.60	2.35	2.15	2.50	2.32	2.45
Average	1.99	2.31	2.15	2.01	2.55	2.28	2.10	2.45	2.27	2.14
F-test for treatment	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for cultural condition	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
F-test for treatment * cultural condition	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
CV.	7.09	7.34	13.87	7.34	8.48	8.48	8.48	8.48	8.48	8.48

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management (Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 19 Yield of Chinese Kale “Shoot” at 5, 6, 7 and 8 weeks as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Total leaves area (cm ²)				Fresh shoot weight (g/plant)		
	C1	C2	Average	C1	C2	Average	
T1	1110.18	965.02	1037.6	169.70	151.35	160.53	
T2	1174.61	1096.90	1135.8	162.10	151.60	156.85	
T3	1190.71	1184.29	1187.5	154.60	162.15	158.37	
T4	1080.82	1071.60	1076.2	147.70	152.85	150.28	
Average	1139.08	1079.46	1109.27	158.52	154.49	156.51	
F-test for treatment			NS			NS	
F-test for cultural condition			NS			NS	
F-test for treatment x cultural condition			NS			NS	
CV.			22.99			13.12	

C1 = Culture in the net-house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat. for insect pest management,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

In the same column, means with the same letter (a to d) and In the same line, means with the same letter (x to y) do not significantly at $p = 0.05$ (DMRT).

* = Significantly at $p = 0.05$, * = Significantly at $p = 0.01$ and NS = non-significant.

Table 20 Types and number of insect pest *, damage in Chinese Kale "Shoot" at 5, 6, 7 and 8 weeks after sowing as affect by two cultural conditions and four treatments in the rainy 2001.

Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	5 weeks						6 weeks					
	C1			C2			C1			C2		
Treatment	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	0	5	0	0	0	3	0	14	0	0	4	0
T2	0	2	0	0	0	2	0	8	0	0	4	0
T3	0	3	0	0	0	3	0	15	0	0	5	0
T4	0	4	0	0	0	4	0	11	0	0	8	0
(Cont.)												
Treatment	Cultural condition in each of the age after sowing											
	7 weeks						8 weeks					
	C1			C2			C1			C2		
Treatment	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB	CLM	LEB	DM	CL	CC	CB
T1	0	0	0	0	5	0	6	0	0	5	0	0
T2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T3	0	0	0	0	4	0	3	0	0	10	0	0
T4	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0

CLM= CABBAGE LEAF MINER ,LEB= LEAF EATING BEETLE ,DM= DIAMONBACK MOTH, CL= CABBAGE LOOPER,CC= COMMON CUTWORM,CB= CUCURBIT BEETLE.

C1 = Culture in the net -house and C2 = Culture in the field.

T 1 = No chemical treat for insect pest management.(Control), T 2 = Chemical treat for insect pest management.,

T 3 = Integrated Pest Management (IPM) without the chemical treat and T 4 = Integrated Pest Management (IPM) with the chemical treat.

*Average in 1 sq.m. plot area by random 6 time per plot

บทที่ 4

วิจารณ์และข้อเสนอแนะ

จากการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการควบคุมการระบาดของแมลงศัตรูค้น้ำเจนด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งวิธีการปลูกในโรงเรือนมุ่งด้วยกันแมลงฯ วิธีการควบคุมฯแบบผสมผสาน วิธีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการผลิตคันน้ำอนามัยหรือคันน้ำปลอดภัยจากสารพิช ผลการทดลองพบว่า ลักษณะการเจริญเติบโตและผลผลิตของคันน้ำที่ได้จากการต่างๆ(แต่ละทรีเม็นต์และสภาพการปลูก) สวนใหญ่ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ทั้งนี้ เพราะว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นการวัดจากค่าเฉลี่ยต่อต้น โดยสูงวัดเฉพาะต้นที่รอด ไม่ได้เก็บข้อมูลเปอร์เซ็นต์การลดของคันน้ำต่อแปลง และผลผลิตรวมต่อแปลง ซึ่งจากการตั้งเกต พบว่า ทรีเม็นต์ที่ไม่ได้ใช้วิธีการควบคุมการระบาดฯ (control) มีเปอร์เซ็นต์การลดของคันน้ำต่อแปลงต่ำกว่าทรีเม็นต์ที่มีวิธีการควบคุมการระบาดฯ ดังนั้นจึงส่งผลให้ผลผลิตรวมต่อแปลงต่ำกว่าเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีลักษณะการเจริญเติบโตบางลักษณะที่มีความแตกต่างทางสถิติ เช่น คันน้ำที่ปลูกในโรงเรือนจะมีความสูงต้นมากกว่าที่ปลูกนอกโรงเรือน สอดคล้องกับข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร(2537) รวมทั้งมีขนาดใบใหญ่กว่าด้วย

เมื่อพิจารณาข้อมูลเปอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูพืชและการระบาดของแมลงศัตรูพืช(ทั้งชนิดและปริมาณ) ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญมากสำหรับงานทดลองนี้ พบว่าแมลงศัตรูของคันน้ำที่พนในการทดลองนี้มี 6 ชนิด คือ กือ หนอนช่อนใน ด้วงหมัดผัก หนอนไขพัก หนอนคีบกะหล่อนกระทู้ผัก และ ด้วงเต่าแดง ซึ่ง 5 ชนิดแรกเป็นแมลงศัตรูสำคัญของพืชตระกูลผักกาด-กะหลាซึ่งรวมทั้งคันน้ำด้วย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2537) ส่วนชนิดสุดท้ายเป็นแมลงศัตรูสำคัญของพืชตระกูลแตง แต่พบการระบาดในคันน้ำเฉพาะที่ทดสอบในถุงฟุน ทั้งนี้เนื่องจากมีการปลูกพืชตระกูลแตง ในบริเวณพื้นที่ทดลอง จึงอาจมีแมลงบางส่วนเข้ามายทำลายคันน้ำทดลอง อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาข้อมูลการระบาดของแมลงศัตรูพืช(ทั้งชนิดและปริมาณ รวมถึงเปอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงฯ) พบว่า คันน้ำที่ปลูกในถุง หนาวยังมีการระบาดของแมลงศัตรูมากกว่าที่ปลูกในถุงฟุน ทั้งนี้ เพราะว่าปัญหาหลักของการปลูกคันน้ำในถุงฟุน คือโรคพืช ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการผลิตผักทั่วไปที่ปลูกในถุงฟุนแต่การทดลองนี้ไม่ได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการระบาดของโรคพืชในคันน้ำที่ปลูกทดลอง ดังนั้นถ้าจะทำการทดลองที่เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช ควรจะมีการเก็บข้อมูลดังกล่าว เพราะการจัดการเรื่องโรคพืช เป็นหนึ่งในวิธีการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน เช่นกัน

แมลงศัตรูฯ หลักของคันน้ำที่พนเป็นจำนวนมาก นอกจากหนอนช่อนใบแล้วยังพบการระบาดของด้วงหมัดผัก ซึ่งเป็นการยืนยันข้อมูลช่วงเวลาการระบาดหนักของแมลงชนิดนี้(ถุงหนาวย)

นอกจากนี้ การทดลองนี้ยังช่วยยืนยันข้อมูลที่ว่า การปลูกตะไคร้ในโรงเรือนมีส่วนต่างๆ ช่วยลดปริมาณการระบาดของแมลงศัตรูฯ ดังนั้นโรงเรือนมีส่วนต่างๆจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการผลิตผักปลดภัยจากสารพิษ แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาข้อมูลอื่น ประกอบ เช่น ระดับการระบาดของแมลงศัตรูฯ ซึ่งในบางพื้นที่ปลูก บางฤดูกาล อาจไม่จำเป็นต้องปลูกในโรงเรือนฯ ถ้าไม่มีการระบาดของแมลงศัตรูฯมาก แต่สิ่งที่ควรคำนึงอีกอย่างคือความคุ้มค่าในการลงทุน เพราะการทำโรงเรือนต้องใช้ค่าใช้จ่ายค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับการทำวิธีการอื่น

จากข้อมูลการเข้าทำลายและระบาดของแมลงศัตรูฯ ในแต่ละปีคาดหวังว่า พนักงานวิจัย มีมากในช่วงสัปดาห์แรกๆ และแทนจะไม่พบการเข้าทำลายระบาดในสัปดาห์สุดท้ายซึ่งเป็นช่วงเก็บเกี่ยว(สัปดาห์ที่8) ทั้งนี้ เพราะว่าช่วงแรกเป็นคน้ำเดือนอ่อน เนื้อเยื่อต่างๆยังอ่อนนุ่ม จึงง่ายต่อการเข้าทำลายของแมลงศัตรูฯ แต่เมื่อคน้ำอ่อนมากขึ้น ส่วนต่างๆของพืชและเนื้อเยื่อต่างๆ เริ่มโตเต็มที่ รวมทั้งกลไกการป้องกันการทำลายของแมลงศัตรูฯ ก็มีมากขึ้น จึงทำให้เข้าทำลายและระบาดของแมลงศัตรูฯลดลงในช่วงสัปดาห์หลังๆ

ข้อแนะนำสำหรับการทำทดลองครั้งต่อไป หรือถ้าจะทำการทดลองที่คล้ายคลึงกับการทำทดลองนี้ ก็ขอ ควรมีการเก็บบันทึกข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลคุณภาพของผลผลิต โดยเฉพาะเรื่องสารพิษตกค้าง เพราะถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับความปลอดภัยของผู้บริโภค นอกจากนี้เรื่องการคำนวณค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการทำทดลองก็เป็นข้อมูลที่สำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะถ้าจะปลูกเชิงการค้า

บทที่ 5

สรุป

เปรียบเทียบประสิทธิภาพวิธีการควบคุมการระบาดเมล็ดศัตรูพืชของคนน้ำจืดสองพันธุ์ กือ กระน้ำใบ และกระน้ำยอด ในสอง ฤดูปีกุ (ฤดูหนาว ปี 2543 และ ฤดูฝน ปี 2544) ในสองสภาพการปลูก กือ การปลูกในโรงเรือนมุ่งตากแดด(C1) และ การปลูกกลางแจ้ง(C2) ร่วมกับวิธีการควบคุมการระบาดของ เมล็ดศัตรู 4 วิธี ประกอบด้วย ทริตรเคนศควบคุม(T1), วิธีการใช้สารเคมีควบคุมฯ(T2) วิธีการควบคุมฯ แบบผสมผสานแต่ไม่ใช้สารเคมีฯ(T3) และวิธีการควบคุมฯแบบผสมผสานร่วมกับการใช้สารเคมีฯ(T4) โดยเก็บข้อมูลที่อายุ 5, 6, 7 และ 8 สัปดาห์ สรุปผลได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากพันธุ์/ลูก พบว่า

1 กระน้ำยอดมีค่าเฉลี่ยของจำนวนใบต่อต้น เปอร์เซ็นต์การทำลายของเมล็ดศัตรูพืช มากกว่ากระน้ำ ใน แต่น้ำหนักสดต่อต้นของกระน้ำใบ มีค่าเฉลี่ยมากกว่ากระน้ำยอด

2 ลักษณะความสูงต้น และพื้นที่ใบทึบหมุดต่อต้น ของกระน้ำหึ้งสองพันธุ์ไม่พบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ย

3 สำหรับการระบาดของเมล็ดศัตรูที่พบในการทดลองนี้มีทั้งหมด 6 ชนิด กือ หนอนชอนใบ (LM) ด้วงนมดักผัก(FB) หนอนไขพัก(DM) หนอนคีบกระหล้า(CW) หนอนกระทู้ผัก(CC) และ ด้วงเต่าแดง(PB) แต่เมล็ดศัตรูที่พบจำนวนมาก กือ LM, FB ซึ่งพบในกระน้ำใบมากกว่ากระน้ำยอด และ PB พบใน กระน้ำยอดมากกว่ากระน้ำใบ

เมื่อพิจารณาจากฤดูปีกุ พบว่า

1 กระน้ำที่ปลูกในฤดูหนาวมีค่าเฉลี่ยของจำนวนใบต่อต้น เปอร์เซ็นต์การทำลายของเมล็ดศัตรูพืช และพื้นที่ใบฯ มากกว่าในฤดูฝน แต่ลักษณะความสูงต้น และน้ำหนักสดๆของกระน้ำที่ปลูกในฤดูฝนมี ค่าเฉลี่ยมากกว่าในฤดูหนาว

2 การระบาดของเมล็ดศัตรูที่พบมากทึ่งสองฤดู กือ LM, FB โดยพบในฤดูหนาวจำนวนมากกว่า ในฤดูฝน และพบ PB ในฤดูฝนมากกว่าในฤดูหนาว

เมื่อพิจารณาจากสภาพการปลูกและวิธีการควบคุมการระบาดฯ แบบต่างๆ พบว่า

ไม่พบความความแตกต่างทางสถิติในเกือบทุกลักษณะที่ทำการเก็บข้อมูล มีเพียงบางลักษณะ เท่านั้นที่พบแตกต่างทางสถิติ เช่น

-คนน้าที่ปลูกในสภาพการปลูกในโรงเรือนมีเปอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูมากกว่าที่ปลูกสภาพแเปลงปลูกกลางแจ้ง

-คนน้าที่ปลูกในดูหน่าวายได้สภาพการปลูกในสภาพโรงเรือนมีความสูงต้นมากกว่าที่ปลูกสภาพแเปลงปลูกกลางแจ้งและให้ผลเช่นเดียวกับ ลักษณะพื้นที่ในที่ทดสอบในดูผุน

-การระนาดของแมลงศัตรูที่พบมากทึ่งสองสภาพการปลูก ในดูหน่าวีอี LM, FB และในดูผุนคือ LM, PB โดยทึ่งหนดพบในสภาพการปลูกกลางแจ้งจำนวนมากกว่าในโรงเรือน

-คนน้าที่อายุ 8 สัปดาห์ มีเปอร์เซ็นต์การทำลายของแมลงศัตรูและการระนาดของแมลงศัตรูลดลง

สำหรับข้อมูลการระนาดของแมลงศัตรูในคนน้าที่ควบคุมด้วยวิธีการต่างสีไวร์(ทรีตเม้นต์) มีความแปรปรวนแตกต่างกันไปตามสภาพการปลูก ดูปลูก และพันธุ์ปลูก ในแต่ละสัปดาห์ที่ทำการเก็บข้อมูล ตัวอย่างเช่น

-การระนาดของแมลงศัตรูของทุกทรีตเม้นต์ส่วนใหญ่มีจำนวนไม่นักเมื่อปลูกในโรงเรือน

-ในสภาพการปลูกกลางแจ้งที่ทดลองในดูหน่าวีคนน้าอายุ 5 สัปดาห์ พบว่า T1 มี FBระนาดมากกว่าทรีตเม้นต์อื่นแต่ที่อายุ 7 สัปดาห์พบ LM, FB และที่อายุ 8 สัปดาห์ พบทึ่ง PM, FB,CW ส่วนในดูผุนที่คนน้าอายุ 5 สัปดาห์ พบว่า T4 พบ FB และ T2 พบ PM ระนาดมากกว่าทรีตเม้นต์อื่น แต่ที่อายุ 7 สัปดาห์ พบการระนาดมากในT3 และที่สัปดาห์ที่ 8 แทบไม่พบการระนาดของแมลงทุกชนิด

-คนน้ายอดที่ปลูกในดูหน่าวี พบว่า ที่อายุ 5 สัปดาห์ พบการระนาดของแมลงชนิด LM ใน T2 และ FB ใน T3 แต่ที่สัปดาห์ที่ 6, 7 พบ LM ใน T1 และ FB ใน T4 และที่อายุ 8 สัปดาห์ พบ FB ใน T4, DW ใน T4 และ CW ใน T2, T3 ส่วนในดูผุนคนน้าที่อายุ 5, 6, 7 สัปดาห์ พบการระนาดของแมลงชนิด FB ใน T1, PB ใน T4, T2, T3 ของแต่ละสัปดาห์ ตามลำดับ และที่สัปดาห์ที่ 8 แทบไม่พบการระนาดของแมลงทุกชนิด

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2537. หลักและวิธีการผลิตผักอ่อนมัย. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพ.

กอบเกียรติ บันสิตธิ. 2540. การพัฒนาการใช้กับดักการเห็นยาสีเหลือง. เทหการเกษตร 21(7) : 189 - 195.

กอบเกียรติ บันสิตธิ. ปีรัตน์ เอียนมีสุข, สมศักดิ์ ศิริพลดั้งมั่น, อุทัย, เกตุนุคิ, ลักษณา วรรณภิร์, สังคม ประสบทอง, นิรันดร์ ทองพันธุ์ และ เกรียงศักดิ์ กาสา. 2540. การใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการควบคุมแมลง-ศัตรูพืชในสภาพไร่. หน้า 170-182. ใน รายงานการประชุม วิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 15, กรุงเทพฯ.

ชื่น เปรมมัยเจียร. 2536. การใช้สารสกัดจากพืชควบคุมศัตรูพืช. กสิกร. 66(6) : 595-599.

ชัยพัฒน์ จิระธรรมชาติ. 2538. สะเตาทางเดือกหนึ่งในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคนิคการผลิตผักอ่อนมัย” คุณภาพนี้ 2538 ณ กรมวิชาการเกษตร.

ปราโมทย์ พรสุริยา และ พรหพย์ พรสุริยา. 2540. ผลของสารสกัดจากสะเตา สารเชื้อแบคทีเรีย และ การปลูกผักซึ่งเป็นพืชร่วมในการควบคุมแมลงศัตรูชนน้ำ. หน้า 332-342. ใน เอกสารประกอบการบรรยายในการบรรยายในการประชุมวิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 15, กรุงเทพฯ.

ปราโมทย์ รักษารายณร. 2540. นโยบายส่งเสริมและพัฒนาพืชผัก. หน้า 9-25. ใน เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมวิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 15, กรุงเทพฯ

พงศ์รัตน์ เพ็ชรรณรงค์. มปป. การศึกษาการใช้สมุนไพรควบคุมศัตรูพืชผัก (ตะน้า). ปัญหาพิเศษปริญญาศิริสาขาวิชาพืชผัก ปีการศึกษา 2536-2538 ภาควิชาพืชสวน คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

พัชราภรณ์ คำทอง. 2538. การทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดจากวัชพืชที่มีต่อหนอนไยผัก (*Plutella xylostella*) หน้า 180-192. ใน รายงานการประชุมวิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 14, จ. สุพรรณบุรี.

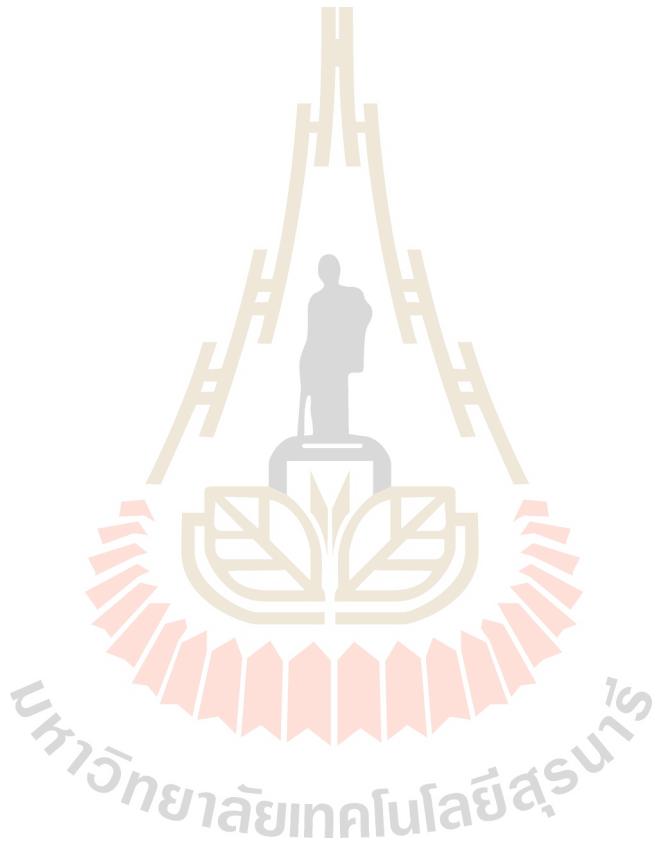
มนตรี กลินธรรม. 2538 การศึกษาการใช้พืชสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช (ตะน้า). ปัญหาพิเศษปริญญาศิริสาขาวิชาพืชผัก ปีการศึกษา 2536-2538 ภาควิชาพืชสวน คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

มนัส สุวรรณรักษ์. 2535. สามเสื้อวัวพืชปีศาจสารฆ่าแมลงไก่ตัว. กสิกร. 65(4) : 452-456. นารศี อุดมโชค. 2529. การใช้สารพิษจากสามเสื้อในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช. ข่าวสารแมลง. กีฏและสัตว์วิทยา. 12(3) : 177-184.

รานชันทร์ ติรพร และ เกียรติศักดิ์ จีระเนยราด. 2536. ผู้ป่วยด้วยจากสารพิษ : ความหวังของเกษตรกรและผู้บริโภค. หน้า 27. ใน บทคัดย่อประกอบการประชุมวิชาการพืชผักแห่งชาติ ครั้งที่ 12, จ. สงขลา.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2546. ปริมาณการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช(online), 26/02/46.

Available URL:<http://www.oae.th/statistic/import/imPTC.xls>.

ภาคผนวก ก

แมลงศัตรูพืชผักตระกูลกะหล่ำที่สำคัญ

หนอนไยผัก (*Plutella xylostella*) หนอนไยผัก เป็นแมลงศัตรูที่สำคัญ ก่อให้เกิดความเสียหาย มีการระบาดอย่างรวดเร็ว มักพบหนอนไยผักราบราดรุคเรื้و และรุนแรงเสมอในเขตเกษตรที่ราบหัวข่าย ไปตามปกติ หนอนไยผักจะเริ่มระบาดมากตั้งแต่ฤดูหนาวเป็นต้นไป และจะเพิ่มความรุนแรง ขึ้นจนเป็นอันตรายต่อการปลูกผักในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากหนอนไยผักมีการพัฒนาสร้าง ความด้านงานต่อสารฆ่าแมลงได้รวดเร็ว และมากชนิด จึงยากแก่การป้องกันกำจัด ผู้เดือดร้อนไยผักกว้างใหญ่บนใบพืช เมื่อส่องดูจะเห็นว่า บริเวณใบพืชจะมีรอยลุ่มคลุมติดกัน 2-5 พอง ไข่เมี้ยนคาดเด็กต่อนข้างแนบและขาว มีสีเหลืองอ่อนเป็นมัน ระยะไข่ 2-3 วัน ตัวหนอนขาวประมาณ 8-9 มิลลิเมตร หัวแหลม ท้ายแหลม ลำตัวเรียวขาว ส่วนท้ายมีปุ่มยื่นออกไปเป็น 2 แฉก ตัวหนอนมีเขียวอ่อนหรือเทาอ่อนหรือเขียวปนเหลือง เมื่อถูกด้วงจะดื่น อย่างรุนแรงและทึบตัวลงดิน โดยชักไย ระยะหนอน 8-10 วัน มี 4 วัย หนอนไยผักจะเข้าดักแด่บริเวณใบพืช โดยมีไข่ปักลุ่ม ดักแด่ มีขนาดขาว 10 มิลลิเมตร ระยะดักแด่ 3-4 วัน ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อขนาดเด็ก ขาวประมาณ 6-7 มิลลิเมตร ตีเทา ส่วนหลังมีแถบสีเหลือง ส้ม หนวดเป็นแบบเส้นด้าย แต่ละปล้องมีสีดำลับขาว ตัวเต็มวัยอายุ 5-7 วัน ตัวเต็มวัยเพศเมีย wings ไข่ได้ประมาณ 37-407 พอง

หนอนกระทุ่athom (*Spodoptera exigua*) หนอนกระทุ่athom เป็นหนอนที่มีความสำคัญในเขตภาคกลาง ทำลายพืชผักได้ทำลายชนิดและรวดเร็ว ลำตัวอ้วน ผนังลำตัวเรียบ มีลายสี เช่น เขียวอ่อน เทาปนดำ นำ้ตาลดำ นำ้ตาลอ่อน ด้านข้างจะมีแถบสีขาวพาดตามยาวลำตัว ด้านละแตก จากส่วนอกจนถึงปลายสุดของลำตัว มีการเจริญเติบโต 6 ระยะ ระยะหนอนประมาณ 14-17 วัน หนอนเข้าดักแด่ได้ดินบริเวณโคนต้น ระยะดักแด่ประมาณ 5-7 วัน ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อขนาดกลางสีนำ้ตาลแก่ปนเทา อายุตัวเต็มวัย 4-10 วัน แม่ผีเสื้อจะวางไข่เป็นกลุ่มเล็กๆ ตามใต้ใบ โดยเฉลี่ย วางไข่ประมาณ 20 พองต่อกลุ่ม ระยะไข่ 30-35 วัน หนอนกระทุ่athomระบบมากในบริเวณเขตภาคกลาง มีระบบรุนแรงในช่วงฤดูร้อน หนอนกระทุ่athom เข้าทำลาย พืชตระกูลกะหล่ำได้ทุกชนิดและยังสามารถทำลายพืชผักอื่นๆ เช่น หอมแดง หอมหัวใหญ่ หน่อไม้ฝรั่ง มันเทศ ถั่วฝักขาว ถั่วลันเตา กระเจี๊ยบเขียว มะเขือเทศ มะระ พริก เป็นต้น

หนอนกระทุ่ผัก (*Spodoptera litura*) หนอนกระทุ่ผัก เป็นแมลงที่พบบ่อยในผักตระกูลกะหล่ำ ลำตัวอ้วนป้อม มีจุดสีดำตรงปล้องที่ 3 แม่ผีเสื้อวางไข่เป็นกลุ่ม ได้ในจำนวนนับ ร้อยพอง ไข่ปักลุ่มคั่วย บนสีฟางขาว ระยะไข่ 2-3 วัน หนอนที่เกิดใหม่จะอยู่รวมกลุ่มแหะกินผิวใบพืช และหนอนจะเริ่มแยกข้ายก ไปต้นอื่นๆ หลังจากพ้นวัยที่ 2 หนอนโตเต็มที่จะมีขนาด 3-4 เซนติเมตร เคลื่อนไหวช้า ระยะหนอน 10-15 วัน หนอนเข้าดักแด่ได้ผิด din ระยะดักแด่ 7-10 วัน ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อขนาดกลาง ปีกสี

นำatal ปีกคู่หน้ามีเส้นสีเหลืองพาดหลาຍเส้น หนอนกระทุ้กพน ระบากหัวๆ ไปตลาดปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน หนอนกระทุ้กมีศัตรูธรรมชาติเป็นแมลงศัตรูที่ทำความเสียหายต่อผักตระกูลกะหล่ำได้หลาຍชนิด ตัวหนอนกัดกินใน เป็นหนอนขนาดกลาง กินจุ ทำลายโดยการกินใบเป็นส่วนใหญ่ การทำลายเป็นไปอย่างรวดเร็ว พบทัวๆ ไป ในประเทศไทย ทุกฤดู ส่วนใหญ่ระบากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม และในช่วงที่ฝนไม่ค่อยตก แมลงศัตรูทางไบโอดอกจึงเป็นฟองเดียวๆ สีขาวนวลหรือเหลืองอ่อนตามได้ใน ลักษณะคล้ายฝ้าซึ ตรงกลางมีรอยบุ๋ม

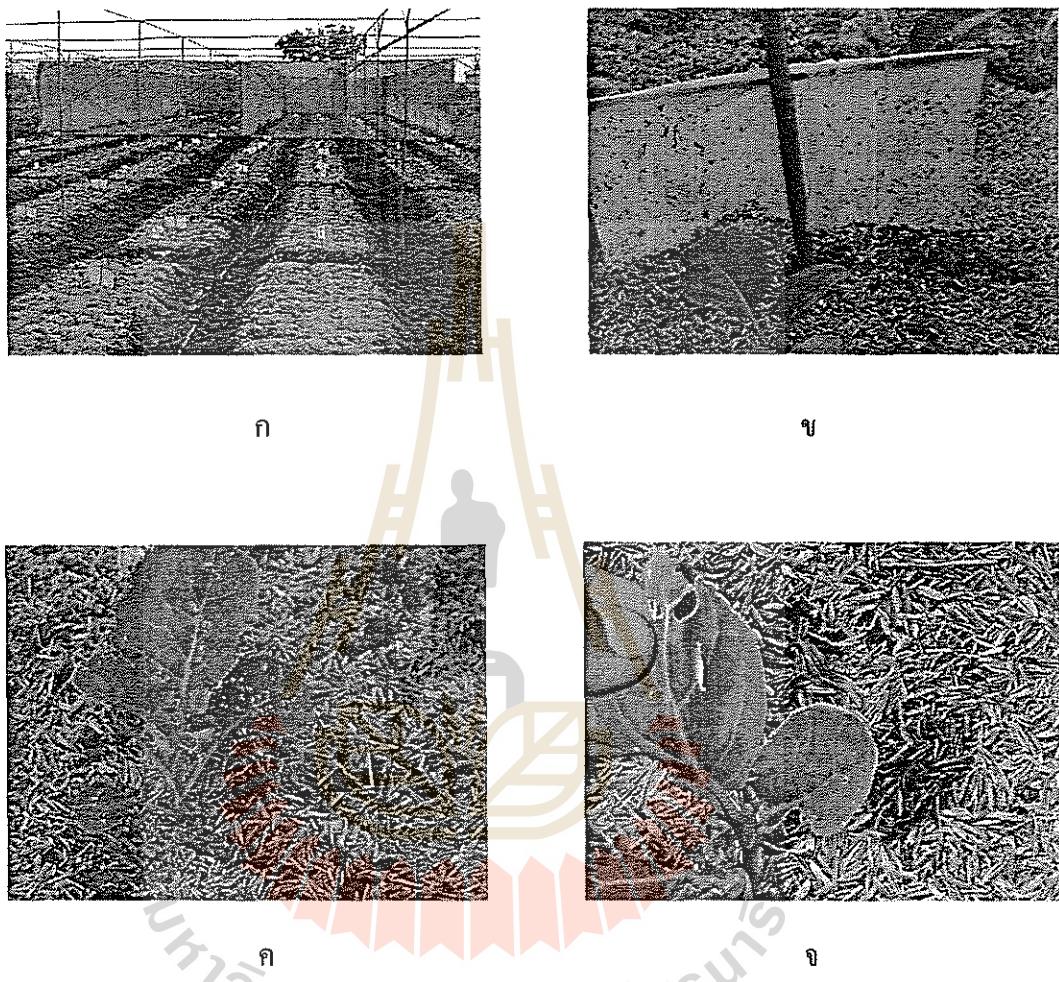
ด้วยหมัดผักชนิดแบบลายและชนิดสีน้ำเงิน (*Phyllotreta sinuata Stepha*, *Phyllotreta chontalica Dueriv*) ด้วยหมัดผักพนแพรรระบากอยู่โดยทัวๆไป และจะเกิดระบากวนเวียนอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับแหล่งปลูกพืชเก่า ด้วยหมัดผักแบบลาย วางไว้เป็นฟองเดียวๆ หรือเป็นกลุ่มบริเวณโคนต้นพืช เส้นกลางใบพืชและตามพื้นดิน ไว้รูปร่างคล้ายไข่ไก่ สีขาวอมเงี้ยว ผิวเรียบ เป็นมันและจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองก่อนฟอกเป็นตัว ระยะ 3-4 วัน ตัวหนอนมีสีขาว ส่วนหัวและส่วนหลังปล้องแรกสีน้ำตาล มีจุดสีน้ำตาลตามลำตัวและแผ่นสีน้ำตาลอ่อนๆทางด้านบนของปล้อง สุดท้ายของลำตัว หนอนอาศัยอยู่ในดิน ระยะหนอน 10-14 วัน และเข้าดักแด้ในดิน ส่วนปีกและขาของดักแด้แยก จากลำตัวเป็นอิสระเคลื่อนไหวได้ ระยะดักแด้ 4-5 วัน ตัวเต็มวัยเป็นด้วงขนาดเล็ก ปีกคู่หน้าสีดำ มีแถบเหลืองสองแถบพาด ตามความยาว ด้านล่างของลำตัวสีดำ ขาคู่หลังตรงส่วนของฟีเมอร์ขยายใหญ่และโตกว่า ขาคู่อื่นๆ หนวดแบบเส้นด้าย อายุตัวเต็มวัย 30-60 วัน ผสมพันธุ์ได้หลาຍครั้ง เพศเมียวางไข่ได้ประมาณ 80-200 ฟอง

1. พันธุ์ใบกลม มีลักษณะใบกว้างใหญ่ ปล้องลีน ปลายใบมนและผิวใบเป็นคลื่นเล็กน้อย
2. พันธุ์ใบแหลม เป็นพันธุ์ที่มีลักษณะใบแคบกว่าพันธุ์ใบกลม ปลายใบแหลม ข้อห่างผิวใบเรียบ
3. พันธุ์ยอดหรือถาน มีลักษณะใบเหมือนกับกระหน้ใบแหลม แต่จำนวนใบต่อต้นมีน้อยกว่า ปล้องมากกว่า

ภาคผนวก ฯ

รูปภาพเกี่ยวกับงานวิจัย

ภาคผนวกที่ 1 แสดงสภาพเปล่งปลูกลักษณะแจ้ง(ด้านหน้า)ถัดไปด้านหลังเป็นสภาพเปล่งปลูกลักษณ์ในโรงเรือน(ภาพ ก) กับดักความเหี่ยวที่ใช้กับเปล่งปลูกคงน้ำ IPM ใน T3 และ T4 (ภาพ ข) สำหรับภาพ ค และ ง เป็นภาพสภาพต้นคงน้ำที่ถูกแมลงศัตรูสำคัญสองชนิด คือ คื่งหมัดผัก และหนอนไข่พัก ตามลำดับ

ประวัตินักวิจัย

ผู้วิจัยชื่อ นายอุรักษ์ ธีรอำนวย เกิดวันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2512 ที่จังหวัดขอนแก่น ประวัติทางด้านการศึกษา ปีการศึกษา 2533 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพืชสวน จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และปีการศึกษา 2544 จบการศึกษาในระดับปริญญาโทวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพืชสวน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตำบลสุรนารี อําเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีความชำนาญพิเศษทางด้านสาขาวิชา การปรับปรุงพันธุ์พืช การผลิตผักเศรษฐกิจ การผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก การใช้รูปแบบไอโซไซม์ (Isozyme pattern) ในการจำแนกสายพันธุ์พืช และการปลูกพืชโดยไม่ใช่ดิน (Soilless culture)

ประสบการณ์ทางด้านการวิจัยของผู้วิจัยนี้ ได้แก่ เป็นผู้ช่วยวิจัยโครงการ AVNET ซึ่งเป็นโครงการร่วมของศูนย์วิจัยพืชพัฒน์ร้อน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2537 เป็นผู้ช่วยวิจัยโครงการรูปแบบของไอโซไซม์ในการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ไทย ซึ่งเป็นโครงการร่วมของโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (ปี 2538) เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยของ chitin ต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชผักบางชนิด (ปี 2539 - 2540) โครงการวิจัยทดสอบพันธุ์ถั่วเหลืองผักสดที่เหมาะสมสำหรับปลูกในจังหวัดนครราชสีมา (ปี 2539 – 2540) หัวหน้าโครงการ โครงการวิจัยทดสอบระบบการปลูกและสูตรสารละลายธาตุอาหาร ที่เหมาะสมสำหรับแตงเทศโดยไม่ใช่ดิน (ปี 2541 – 2542) วิจัยต่อเนื่องในระยะที่ 2 (ปี 2543) โครงการวิจัยทดสอบพันธุ์แตงเทศในฤดูฝน (ปี 2543) โครงการวิจัยการผลิตคงน้ำเงินอนามัยเชิงการค้า (ปี 2544) โครงการวิจัยระบบการปลูก สูตรสารละลายธาตุอาหาร ภายนะปลูกและวัสดุปลูกที่เหมาะสมสำหรับการปลูกผักกาดหอมโดยไม่ใช่ดิน (ปี 2545) และเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัยศักยภาพในการนำวัสดุพอลอยได้จากโรงงานอุตสาหกรรมและวัสดุธรรมชาตินามิใช้เป็นวัสดุเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ปี พ.ศ. 2545 – 2547 นอกจากนี้ยังเป็นหัวหน้าโครงการ และเป็นวิทยากรบรรยายและแนะนำเขียนซึ่งพื้นที่ปฏิบัติงานจริงในการอบรมหลักสูตร “การปลูกพืชโดยไม่ใช่ดิน” จัดโดยฟาร์มน้ำวิทยาลัยร่วมกับสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2545 รวมถึงเป็นวิทยากรบรรยายในหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “ไฮโดรโปนิกส์ : การปลูกพืชสวนครัวไฮเทค” ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 และเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 จัดโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

